

RISE
research

NATIONAL PAYMENT
CORPORATION OF
KAZAKHSTAN

TARLAN
PAYMENTS

шілде 2024

Қаржытех Қазақстан нарығы 2024

2-басылым

Бұл құжат нарыққа жалпы шолу болып табылады және тек қана ақпараттық мақсаттарға арналған. Ол ұсынылған ақпарат негізінде сіздің ұйыммен ұсыныс, міндеттеме немесе нақты келісім жасау болып табылмайды.

Құжаттағы ақпарат RISE Research компаниясының және зерттеу серіктестерінің меншігі болып табылады. Бұл ақпаратты пайдаланған кезде дереккөзге сілтемені көрсету қажет. Нарықты талдауға байланысты кез келген болжамдар, бағалаулар немесе күтулер иллюстрациялық сипатта болады және шешім қабылдау үшін негіз болмауға тиіс. Компания көрсетілген болжамдарды, бағалауларды немесе күтулерді іске асыруға қатысты ешқандай кепілдік бермейді және ұсынылған талдауда қателердің жоқтығын мәлімдемейді.

Авторлары:

Компания ТМД және Орталық Азия өңіріндегі қаржы-техника, венчурлік капитал, стартаптар, технологиялық экожүйелер және үрдістер саласындағы нарықтық талдауға, зерттеулерге және консультацияларға мамандандырылған.

Айнур Жантурина
RISE Research

Макен Ибрагимов
Markets Mentor

Қазақстанның Ұлттық төлем корпорациясы (ҰТК) заңнаманың сақталуын қамтамасыз ете отырып, банкаралық төлемдер мен клирингті жүзеге асырады. Оның қызметі ұлттық төлем жүйесін қолдауға, зерттеу тәжірибесін дамытуға және Ұлттық банк пен оның еншілес компаниялары үшін финтех-жобаларды іске асыруға бағытталған.

Диас Советканов
ҰТК

Арман Асакаев
ҰТК

Mastercard - бұл төлем саласындағы жаһандық технологиялық компания. Компанияның миссиясы - транзакцияларды қауіпсіз, қарапайым, ақылды және қолжетімді ете отырып, барлығына және барлық жерде пайда әкелетін инклюзивті цифрлық экономиканы қалыптастыру және күшейту.

Асель Абдрахманова
Mastercard

Андрей Седенко
Tarkan Payments

Tarkan Payments - бұл Қазақстандағы төлем жүйесі. Компания еліміздің ең ірі банктерімен - Halyk Bank, Jusan Bank және Kaspi.kz ынтымақтасады. Ай сайын жүйе арқылы 20 млн астам транзакция өтеді.

Алдыңғы зерттеулер

rise.com.kz сайтында жүктеп алуға болады.

[Venture Capital in Central Asia and the Caucasus 2023](#)

[Artificial Intelligence in Kazakhstan 2024](#)

[Fintech in Uzbekistan 2023](#)

[Fintech in Kazakhstan 2023](#)

ПРЕДИСЛОВИЕ

RISE Research
негізін қалаушы
Айнур Жантурина

Қазақстандық қаржытехтің ландшафты, негізгі трендтері мен соңғы оқиғаларын жан-жақты талдауды ұсынатын біздің зерттеуіміздің екінші басылымына қош келдіңіздер. Қазақстан интернетке, ұялы байланысқа және цифрлық банкингке жоғары енетін ел ретінде қаржы технологияларын енгізу бойынша өңірдің көшбасшысы болып табылады. Финтехтің дамуы бәсекелестікті айтарлықтай күшейтіп, елді цифрландыруды жеделдетті.

RISE Research миссиясы - нарық динамикасын түсінуді тереңдету және деректерге негізделген талдау арқылы инновацияларды ынталандыру. Біз есептеріміздің нарықтық мүмкіндіктерді жария етуіне және нарықтың мүдделі қатысушыларының негізделген шешімдер қабылдауына ықпал етуіне ұмтыламыз.

Біз осы есепті жазуға қосқан үлесі мен сараптамасы үшін әріптестерімізге, авторларымызға және салалық сарапшыларға алғысымызды білдіреміз.

Қазақстанның Ұлттық төлем
корпорациясының Басқарма
Төрағасы
Бинур Жаленов

Мен үшін Қазақстанның дамып келе жатқан финтех секторы туралы осы зерттеуді ұсыну үлкен мәртебе. Біздің еліміз сенімді цифрлық базаны дамыту, белсенді реттеу және нарықтың өршіл ойыншыларының арқасында цифрлық қаржылық инфрақұрылымның әсерлі трансформациясының куәсі болды.

Бұл құжат ашық API, орталық банктердің цифрлық валюталары (CBDC) және қаржы секторына арналған ЖИ базасындағы шешімдер сияқты трендтерді баса көрсете отырып, Қазақстанның дамып келе жатқан финтех-экожүйесін көрсетеді. ҰТК-да біз қаржылық қызметтердің қолжетімділігін, ыңғайлылығы мен қауіпсіздігін арттыратын финтех-инновациялар өркендейтін орта құрып жатырмыз.

Есепте финтех-нарыққа қатысушылар үшін құнды деректер бар. Біздің серіктестерімізге және өз үлестерін қосқандардың барлығына алғысымды білдіремін! Бірге Қазақстан үшін болашақтың цифрлық экономикасын жасаймыз!

ПРЕДИСЛОВИЕ

Орталық және Шығыс
Еуропа бойынша Mastercard
бас директоры
Сулейман Созери

Қазақстанның қаржытех-индустриясы бірқатар қолайлы факторлардың арқасында қарқынды дамып келеді. 2024 жылы әлемдік қаржытех-ландшафт өзгерістерге ұшыраған сайын Қазақстан сенімді банк инфрақұрылымына, қолайлы мемлекеттік саясатқа және технологиялық тұрғыдан білімді халыққа ие бола отырып, алдыңғы қатарлы инновацияларда тұр.

Mastercard алдыңғы қатарлы технологиялар мен төлем инновацияларын енгізуде, сондай-ақ банктермен, мемлекетпен және нарықтың басқа да қатысушыларымен әріптестікте Қазақстанның қолма-қол ақшасыз экономикасын дамытуда белсенді рөл атқаруды жалғастырады.

Ұлттық төлем корпорациясына, RISE Research және Tarlan Payments компанияларына бірлескен жұмысы үшін алғысымды білдіремін! Терең түсінік алу үшін есептің толық мәтінін қараңыз және осы қызықты саяхатқа бірге барайық!

CEO Tarlan Payments
Андрей Седенко

Қаржытех Қазақстанда сенімді цифрлық инфрақұрылымның, интернетке енудің жоғары деңгейінің, көреген реттеуші саясаттың және нарық ойыншыларының амбициясының арқасында қарқынды дамып келеді.

Tarlan Payments-те біз банктермен және қаржытех компанияларымен ынтымақтаса отырып, тұтынушылар мен бизнес үшін төлемдерді жылдам, қолжетімді және ыңғайлы ету үшін осы серпінді экожүйенің бір бөлігі болғанымызға қуаныштымыз.

Есепте сипатталған трендтер ашық API мен цифрлық активтерден бастап жасанды интеллект пен ШОБ-қа арналған шешімдерді енгізуге дейін болашақтың шабытты көрінісін көрсетеді. Осы есепте егжей-тегжейлі сипатталған прогресс пен инновациялардың қарқыны бізге Қазақстанның әрбір азаматы мен бизнесіне мүмкіндіктер мен пайда әкелетін цифрлық экономиканы бірге қалыптастыратынымызға сенімділік береді.

МАЗМҰНЫ

- 01 Индустрия мен цифрлық инфрақұрылымға шолу
- 02 Қаржытехтің экожүйесі мен нарықтық әлеуеті
- 03 Қаржытехке венчурлік инвестициялар
- 04 Қаржытех-трендтерді зерттеу

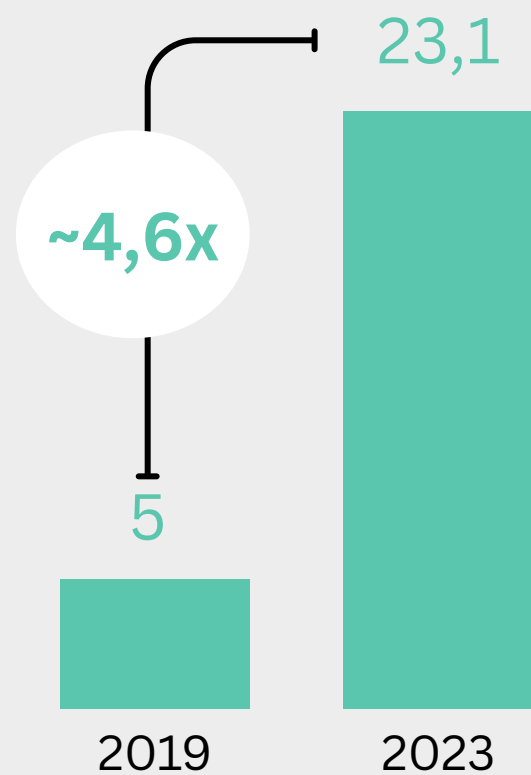

Негізгі қорытындылар

Онлайн-банкингтің, сондай-ақ қаржытехпен байланысты барлық қызметтер мен өнімдердің өсуі

2019 жылдан 2023 жылға дейін Қазақстанда онлайн-банкингтің белсенді пайдаланушыларының саны технологиялық жақсартулардың, реттеуіштер тарапынан қолдаудың, жоғары сұраныстың, нарықтық бәсекелестіктің және интернет пен қолма-қол ақшасыз төлемдердің көп таралуының арқасында 4,6 есе өсті.

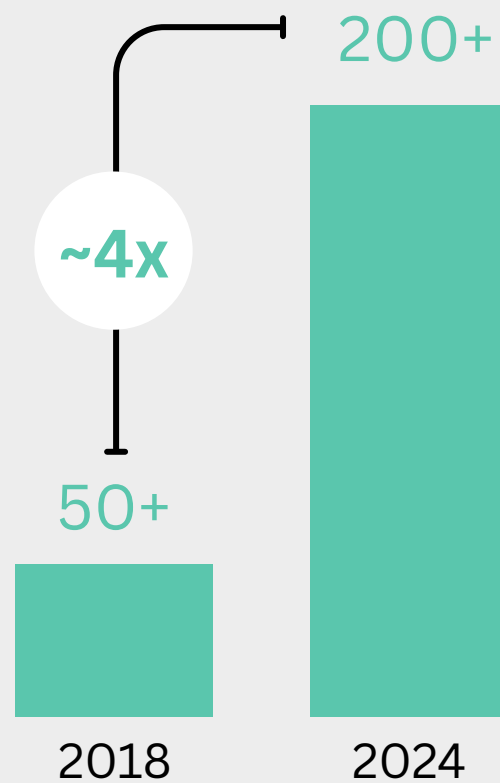
Онлайн-банкингтің белсенді пайдаланушыларының саны, млн.

Қаржытех стартаптар, оларға инвестициялар, сондай-ақ банктермен әріптестіктер санының өсуі

Банктердің қазақстандық қаржытехтегі көшбасшылығына қарамастан, елдегі қаржытех-стартаптар саны күрт өсті - 2018 жылғы шамамен 50-ден 2024 жылға қарай 200-ден астам. Бұдан басқа, елдегі венчурлік капиталды тартуда қаржытех көш бастап келеді, сондай-ақ «банк + қаржытех-стартап» моделі бойынша серіктестіктердің айтарлықтай өсуі байқалады.

Қазақстандағы қаржытех-стартаптар саны

Нарық көшбасшыларынан 7 тренд:

- 1 Жасанды интеллект
- 2 Govtech және қаржы технологияларының синергиясы
- 3 ШОБ үшін цифрлық өнімдер
- 4 Бөліп төлеу сервистері (BNPL)
- 5 Цифрлық теңге
- 6 Цифрлық теңге
- 7 Қаржылық API

01

Индустрия мен цифрлық
инфрақұрылымға шолу

Қазақстан 2023 жылы номиналды ЖІӨ 255 млрд АҚШ доллары мөлшерінде болатын Орталық Азия мен Кавказ өңіріндегі ЖІӨ көлемі бойынша ірі экономика болып табылады

Дереккөз: 2024 жылғы 1 сәуірдегі жағдай бойынша EIU, Дүниежүзілік банк, ХВҚ

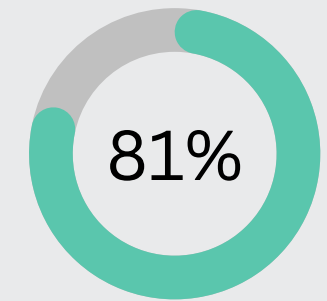
2019 жылдан 2023 жылға дейін Қазақстанда онлайн-банкінгтің белсенді пайдаланушыларының саны технологиялық жақсартулардың, реттеуіштер тарапынан қолдаудың, жоғары сұраныстың, нарықтық бәсекелестіктің және интернет пен қолма-қол ақшасыз төлемдердің көп таралуының арқасында 4,6 есе өсті.

Онлайн-банкінгтің белсенді пайдаланушыларының саны, млн.

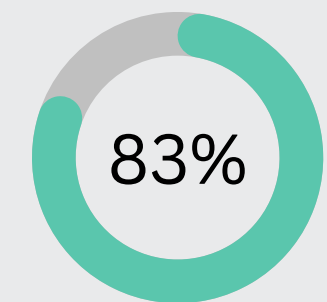

Дереккөз: Ranking.kz, Қазақстан Ұлттық Банкі, Ұлттық статистика бюросы, GSMA Intelligence, ашық дереккөздер

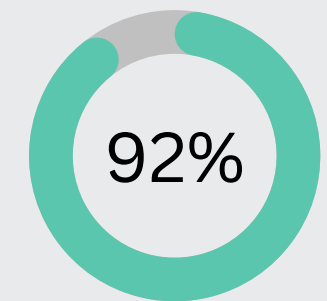
Банк қызметтерінің кіруі
(2021)

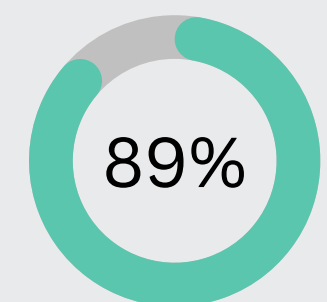
Смартфондардың кіруі
(2023)

Интернетке кіруі
(2024)

Қолма-қол жасалмайтын төлемдердің үлесі
(Мамыр 2024)

Қазақстанның цифрлық қаржы қызметтерін дамытуға көзқарасы жылдамдық және экономикалық тиімділік тұрғысынан жоғары сатыны орнатады

Банк шотын ашу

<3 МИН

Банктік шотты онлайн ашудың орташа уақыты

Цифрлық несиелеу

~2 МИН

Онлайн ипотека/несие

GovTech

<1 сағат

Онлайн кешенді қызметтерді ұсынудың орташа уақыты (мысалы, автомобильді сатып алу және қайта тіркеу)

Халықаралық аударымдар

<1 сағат

Халықаралық аударманың орташа уақыты

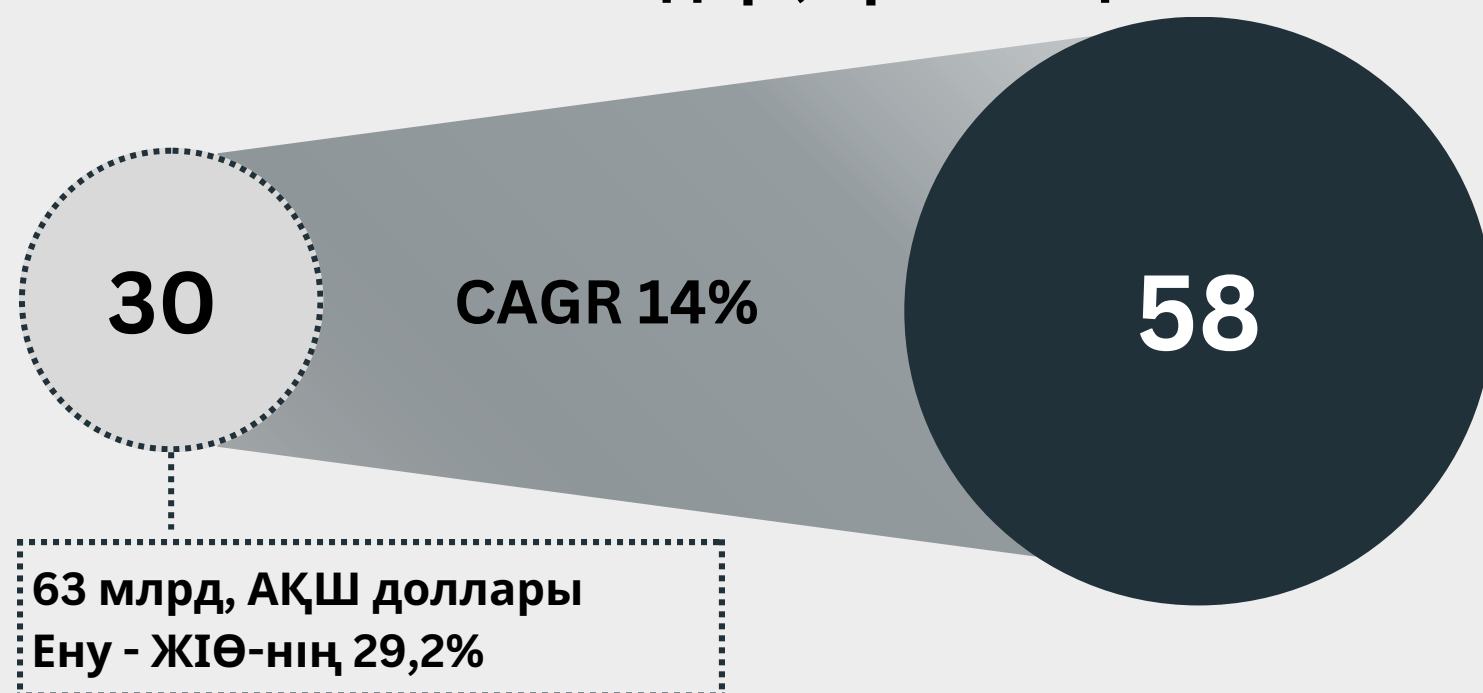
"Мемлекеттік сервистермен интеграцияның арқасында біз АҚШ пен Еуропадан едәуір озып келеміз. Біз бір күннің ішінде 200 долларға цифрлық ипотекалық несиелер ұсынамыз, ал АҚШ-та банктердің клиентке ипотека беруге жұмсалатын операциялық шығыстары орташа есеппен 10 500 долларды құрайды. Біз 50 есе тиімдіміз. Олар мұндай нәтижелерге қол жеткізе алмайды, себебі оларда мұндай деректер мен мүмкіндіктер жоқ. Олардың үкіметтері осынша деректерді цифрландырмайды, ал компанияларға өз клиенттері туралы деректердің кешенді талдауы жетіспейді."

Тимур Турлов
CEO Freedom Holding

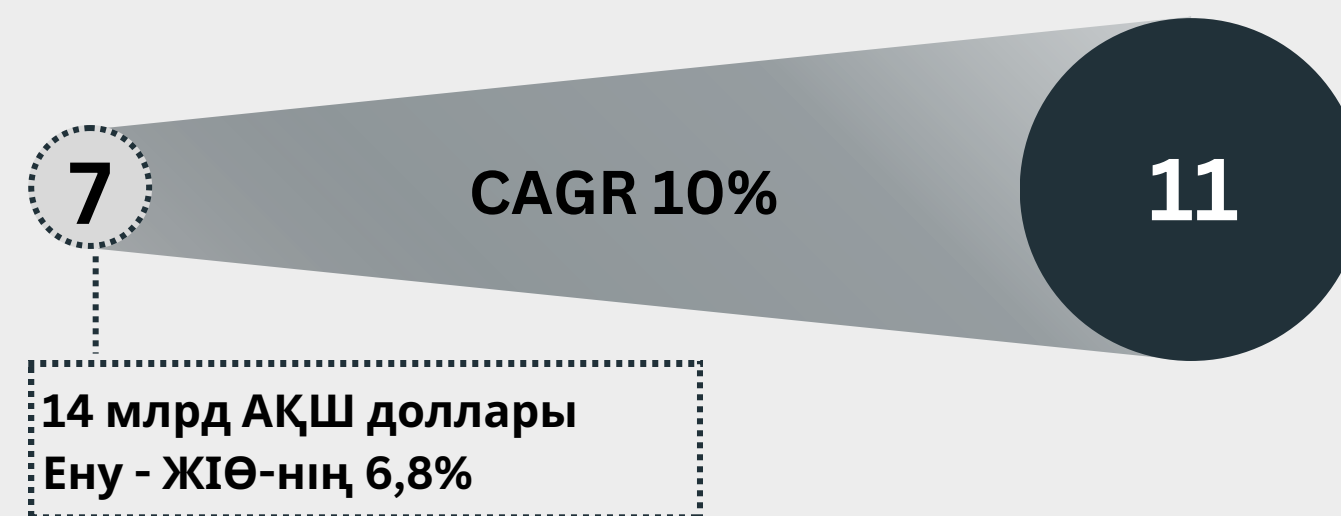
Қазақстанның қаржытех нарығының барлық сегменттері 2022 жылдан бастап 2027 жылға дейінгі кезеңде екі мәнді орташа жылдық өсу қарқынын (CAGR) көрсетуді жалғастырады деп күтілуде

○ 2022 ● 2027

B2C төлемдері, трлн теңге

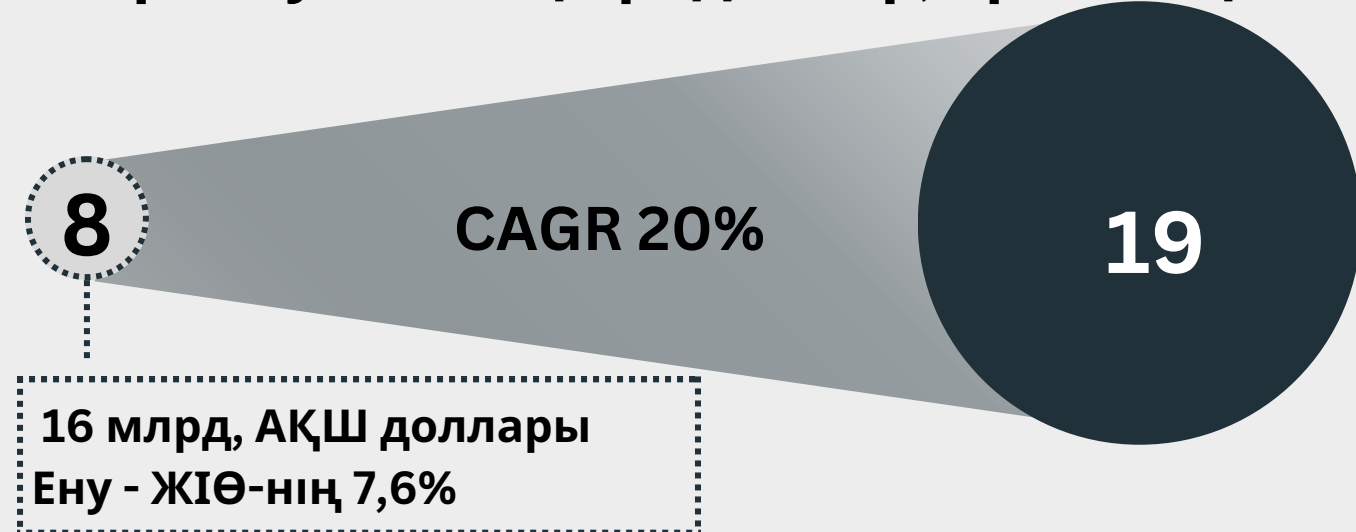
B2B төлемдері, трлн теңге

B2C төлемдері - кәсіпорындарға бөлшек тауарлармен және қызметтермен жасалатын операциялар үшін тұтынушылардың төлемдері, сондай-ақ POS-терминалдар, интернет-қосымшалар және смартфондарға арналған қосымшалар немесе қолма-қол ақшаны қоса алғанда, төлеудің басқа да қолжетімді тәсілдері арқылы жүзеге асырылатын шоттарға ақы төлеу.

B2B төлемдері - бұл қазақстандық көтерме сатушылар мен дистрибьюторлар арасындағы транзакциялар, олар тауарларды жергілікті бөлшек саудада сатушылар мен дәстүрлі ритейлерлерге (қоғамдық тамақтану нүктелерін қоса алғанда) жеткізеді. Бұл транзакциялар азық-түлік, тамақтану қызметтері, денсаулық пен сұлулық, үй тауарлары мен электроника, сондай-ақ сән индустриясын қамтиды. Алайда олар қазіргі заманғы бөлшек сатушылардың (супермаркеттер мен желілік дүкендер сияқты) және шетелдік дистрибьюторлардың қатысуымен төлемдерді қамтымайды.

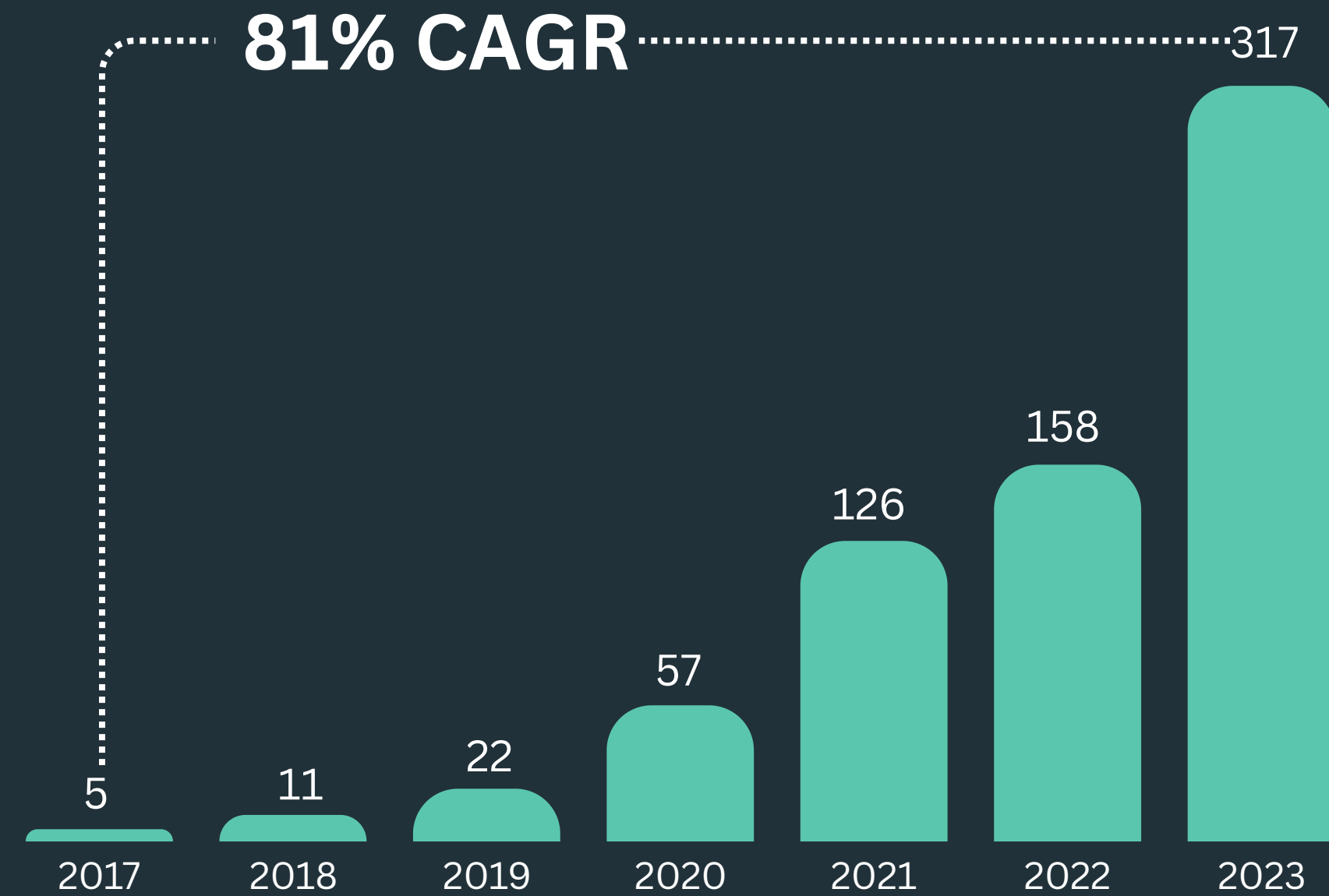
Тұтынушылық кредиттер, трлн теңге

Тұтынушылық кредиттер - жеке тұлғаларға берілетін кредиттер, оның ішінде жалпы мақсаттағы кредиттер, бөліп-бөліп төлеу, автокредиттер, жаңартылатын кредиттер (овердрафтты немесе кредиттік картаны қоса алғанда) және тұтынушылық қаржыландыру құралдарының басқа да түрлері. Бұған жеке кәсіпкерлерге несие мен ипотека кірмейді.

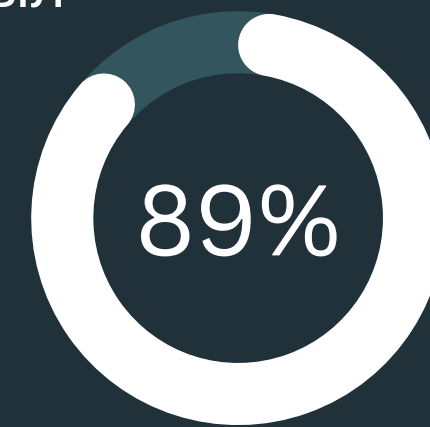
Соңғы 7 жылда қолма-қол ақшасыз төлемдердің орташа жылдық өсу қарқыны 81% -ды құрады, енді оларға барлық транзакциялардың 89% -ы тиесілі

Қолма-қол ақшасыз төлемдердің көлемі, 2017-2023 жж., млрд, АҚШ доллары

Дереккөз: Қазақстан Ұлттық Банкі, Mastercard

Қолма-қол жасалмайтын төлемдердің үлесі, 2024 жыл

Сатып алулардың көлемі мен санында токенделген транзакциялардың (Apple Pay, Google Pay және т.б.) өсуі

x3

ртранзакциялар санының өсуі, 2021-2023 жж.

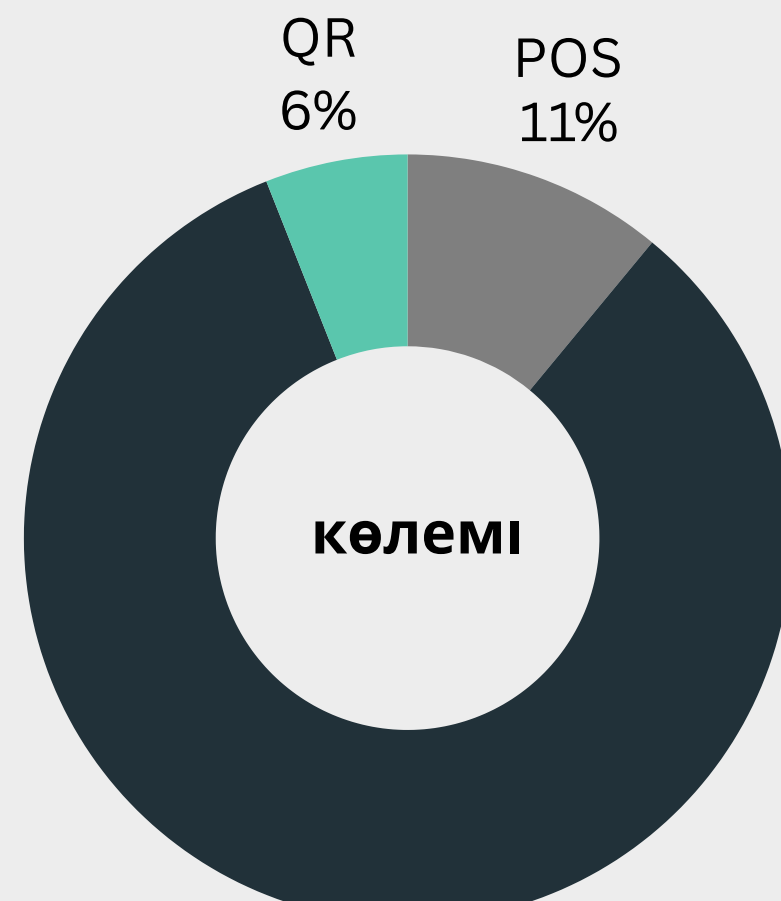
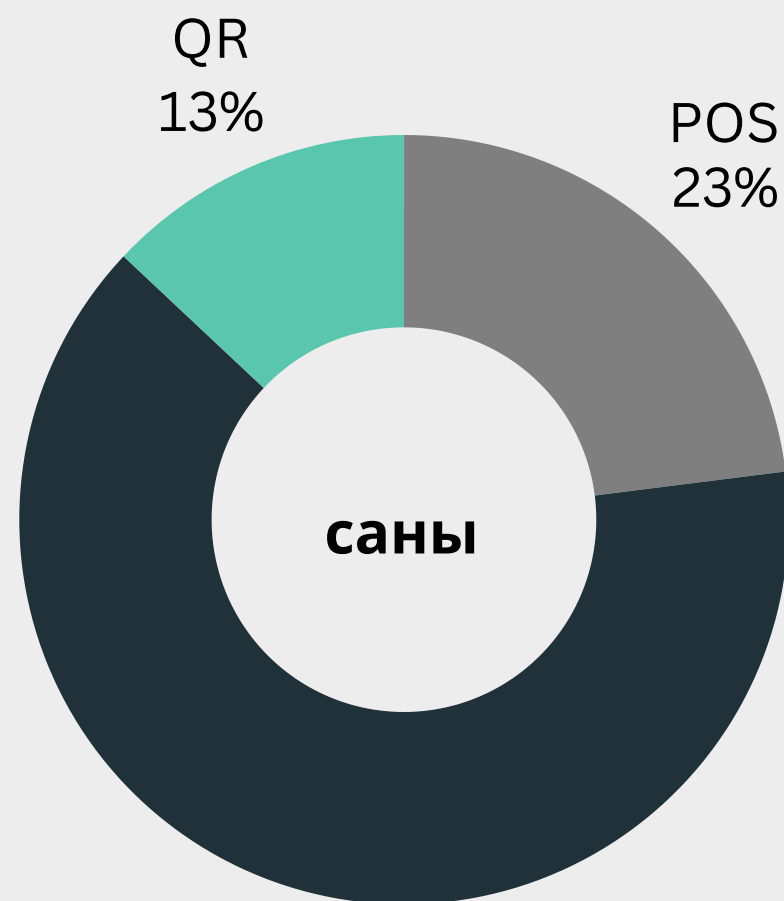
+170%

АҚШ долл. көлемінің өсуі, 2021-2023 жж.

Интернет-банкинг және мобильді банкинг 2024 жылғы ақпандағы жағдай бойынша барлық қолма-қол ақшасыз төлемдердің 83% -ын құрай отырып, қолма-қол ақшасыз төлемдер мен аударымдар санатында үстем

Қолма-қол ақшасыз транзакциялардың құрылымы, 2023

Интернет және мобильді банкинг
64%

Интернет және мобильді банкинг
83%

Негізгі қорытындылар

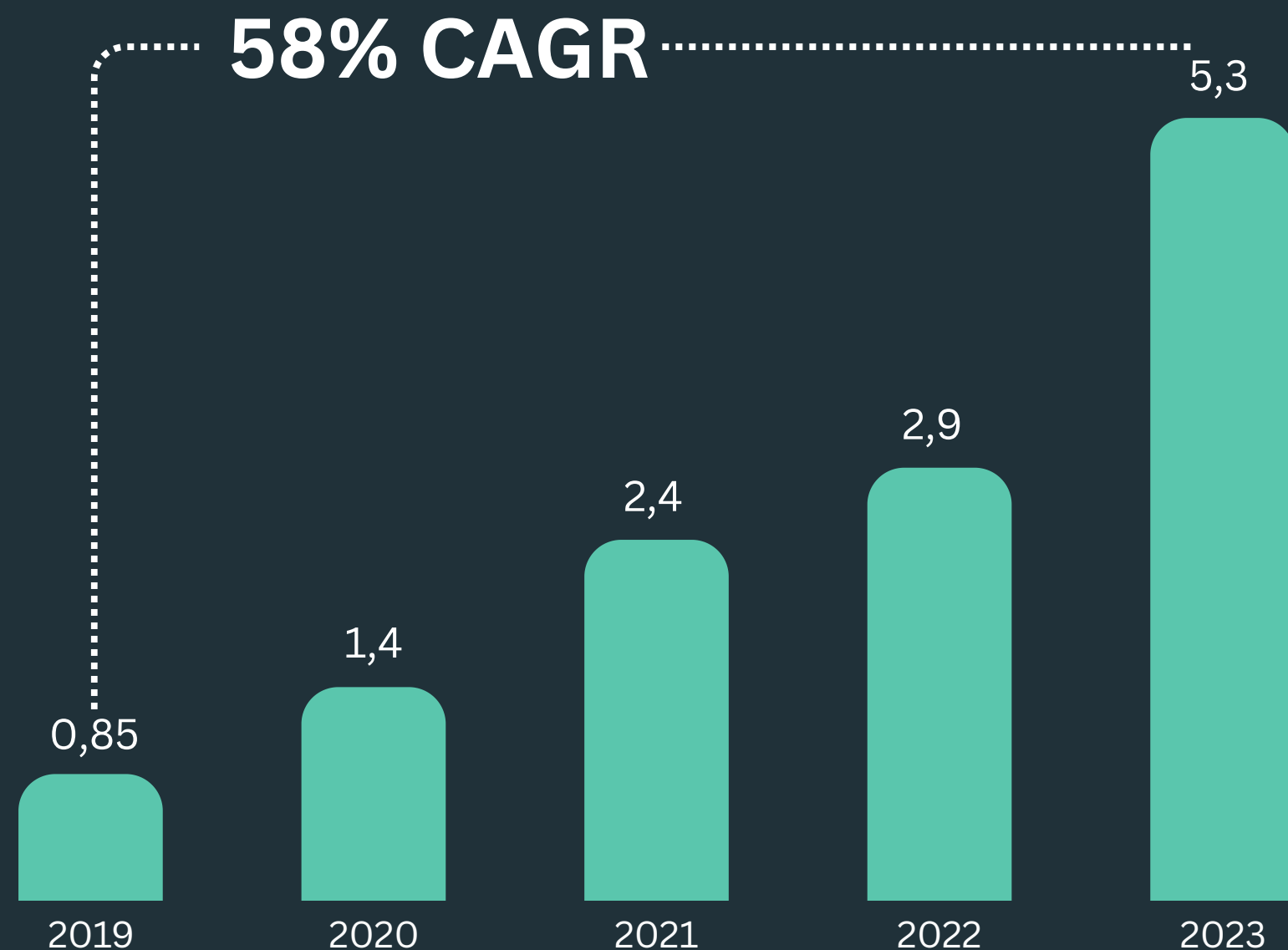
Қазақстанның төлем ландшафтын трансформациялау бірнеше факторларға негізделген: қолайлы демографиялық көрсеткіштерге, цифрлық әзірліктің өсуіне, электрондық коммерция көлемінің ұлғаюына, банк қызметтеріне қолжетімділіктің артуына, инфрақұрылымның дамуына (мысалы, жергілікті төлем жүйелері мен QR-кодтар), жаңа төлем әдістерінің (Apple Pay, Google Pay) іске қосылуына, сондай-ақ мемлекеттік бастамаларға.

Қазақстан халқының саны 20 миллионға жуық, олардың орташа жасы 30 жасты құрайды. Дүниежүзілік банктің мәліметінше, ел халқының 62% -ы 15-64 жас аралығында. Бұл жас демографиялық топ неғұрлым технологиялы және цифрлық төлем әдістері үшін ашық, бұл қолма-қол емес төлемдерді енгізуге ықпал етеді.

Қазақстанда электрондық коммерцияның өсуі де қолма-қол емес төлемдердің өсуіне едәуір дәрежеде ықпал етті. PwC деректері бойынша 2023 жылы электрондық коммерцияға Қазақстандағы бөлшек сауданың жалпы көлемінің 12,6% тиесілі болды. Өсу үрдісі сақталады деп күтілуде, бұл төлемдерді одан әрі цифрландыруға ықпал етеді.

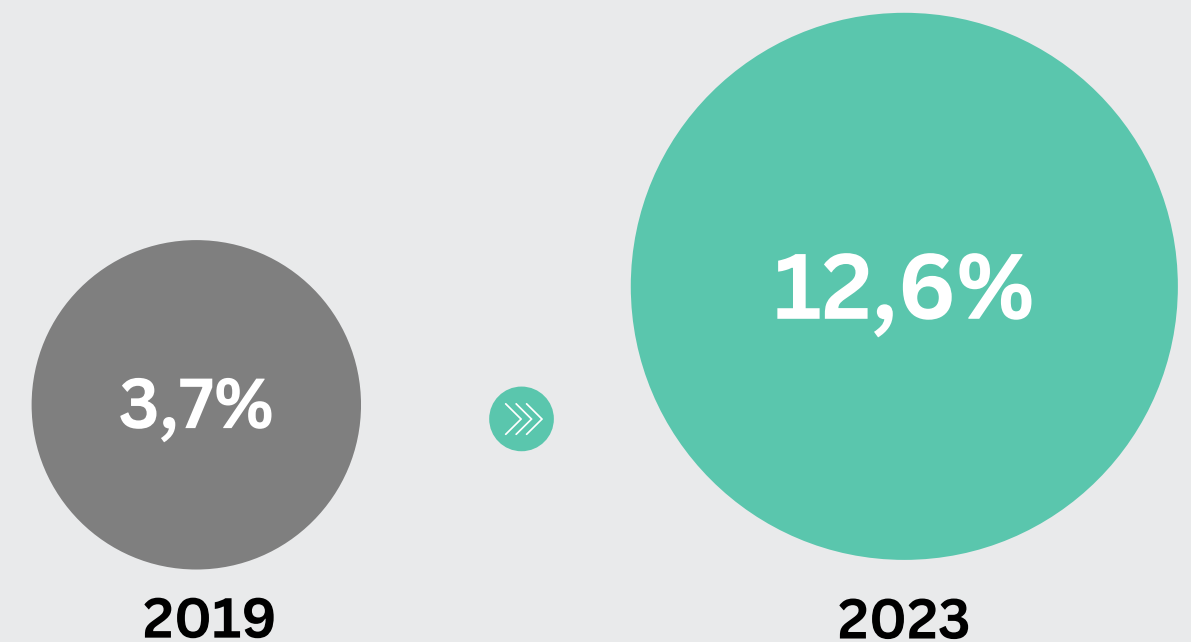
Соңғы 5 жылда бөлшек электрондық коммерция нарығы жасалған сатып алулардың көлемінде де, сондай-ақ санында да сенімді өсуді көрсетті

Бөлшек электрондық коммерция нарығының көлемі, 2019 - 2023 жж., млрд, АҚШ доллары

Дереккөз: strategy &, PwC жаһандық желісінің бөлігі; Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі

Электрондық коммерцияның енуі (бөлшек сауда үлесі ретінде)

4,3x

транзакциялар санының өсуі, 2019-2023 жж.

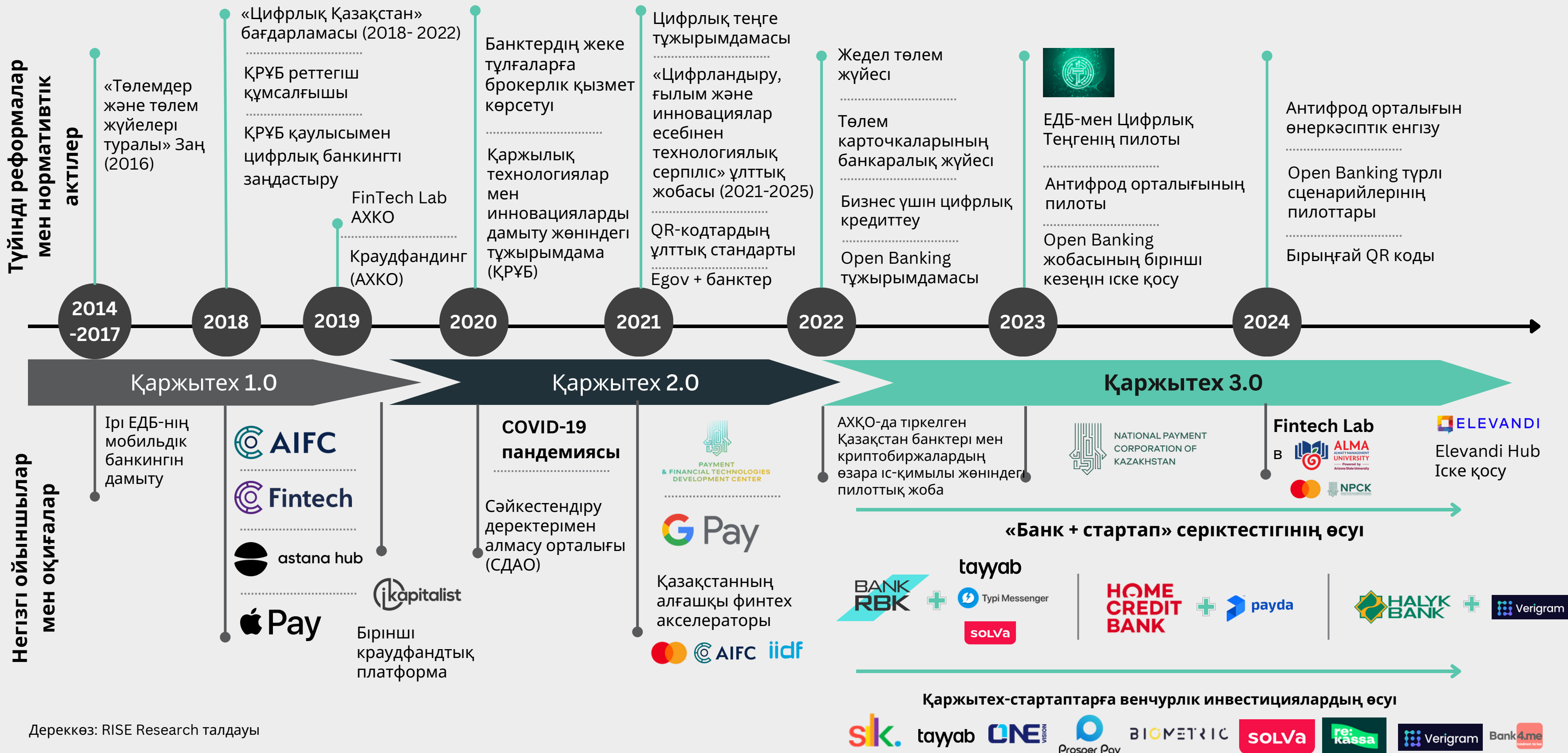

\$58,7

2023 жылғы орташа чек, 2019 жылмен салыстырғанда 1,5 есе өсу

Нарықтың тарихи дамуы: нормативтік актілер, бастамалар мен оқиғалар

Толық емес

Дереккөз: RISE Research талдауы

Ұлттық төлем корпорациясы Elevandi Hub-ды Қазақстанда 2024 жылдың шілдесінде іске қосады

ELEVANDI туралы

Сингапурдың Ақша-кредит басқармасы (Monetary Authority of Singapore) негізін қалаған Elevandi мемлекеттік және жеке сектор арасындағы диалог, іс-шараларды ұйымдастыру және зерттеулер жүргізу арқылы финтех-индустрияны дамытуға ықпал етеді. Негізгі бастамаларға бүкіл әлем бойынша 300 000-нан астам адам қатысатын Singapore FinTech Festival, World FinTech Festival, Point Zero Forum және Elevandi Insights Forum кіреді.

Elevandi Kazakhstan мақсаттары

Зерттеулер

ҚРҰБ-мен және басқа да реттеушілермен бірлесіп, қазақстандық және әлемдік қаржы нарығы үшін өзекті тақырыптар бойынша зерттеулерді талдау және жариялау

Іс-шаралар

Танымал спикерлер мен сарапшылардың қатысуымен бүкіл әлем бойынша финтех-іс-шараларды ұйымдастыру және қатысу

Инвестициялар

Қазақстандық қаржытех секторына инвестициялар тарту үшін Elevandi жаһандық желісін пайдалану

Нарықты қолдау

Қазақстандық ЕДБ, қаржытех-компанияларды және нарықтың басқа да ойыншыларын Elevandi жаһандық желісіне қосу

02

Қаржытехтің экожүйесі мен нарықтық әлеуеті

Әлемдік нарықта қаржытех-индустрияның табысты ойыншылары бірегей факторлардың арқасында әртүрлі архетиптермен пайда болады...

Таза қаржытехтер

Square

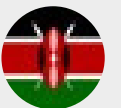

Телефон және планшет арқылы сату нүктелері үшін төлемдер мен шешімдерді өңдеуді, бизнесті қаржыландыруды және peer-to-peer төлемдеріне арналған қосымшаны ұсынады

- Кредиттік карталарды қабылдауды және қосылған құны бар қызметтерді қоса алғанда, шағын бизнестің қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін бірегей құндылық ұсынысын ұсынады
- Қолданбаның ішіндегі peer-to-peer төлемдерінің көлемін ұлғайту үшін қосылған сатушылардың үлкен базасын пайдаланады

Тұтыну нарығының қалыптасқан ойыншылары

M-Pesa, Safaricom

Кенияның ұтқыр ақша аударымдары, қаржыландыру және микроқаржыландыру жүйесі

- Кениядағы ірі мобильді операторлардың бірінен қолжетімді қаржыландыру
- SIM-картаның барлық иелері үшін сәйкестендіруді талап ететін заң
- Қолма-қол ақшаны қабылдауға және шығаруға арналған кең желі

Дереккөз: Bain & Company, RISE Research's талдау

*Дереккөз: Bloomberg

Қаржы нарығының қалыптасқан ойыншылары

Swedbank, Nordea, Handelsbanken, SEB

Төрт жетекші швед банкінің үлесіне депозиттер мен кредиттердің 70% тиесілі

- Банктерді сәтті ерте трансформациялау
- Ірі банктер бірлесіп пайдаланатын төлем инфрақұрылымы
- Инновациялық стартаптармен табысты әріптестік

Сандық тұтыну платформалары

Alibaba, Tencent/WeChat

Төлемдер, кредиттеу және қаржылық қызметтердің көптеген түрлері іске асырылған қытайлық суперпаппалар

- Кең қолдану спектрі бар кең экожүйе (әлеуметтік желі, гейминг, электрондық коммерция және т.б.)
- Елдің дәстүрлі қаржы секторындағы төлем жүйесі нашар дамыған
- Реттеушілердің инновацияларға ашықтығы
- Шетелдік бәсекелестерге арналған шектеулер

...Қазақстан жағдайында банктер елдің қаржытех-ландшафтын дамытуда орталық рөл атқарады

Екі жетекші коммерциялық банкке барлық төлемдер мен аударымдардың 78% -ы тиесілі*

Ескірген банк жүйелерінің болмауы және жылдам трансформация

Ірі банктердің төлем инфрақұрылымына едәуір инвестициялары

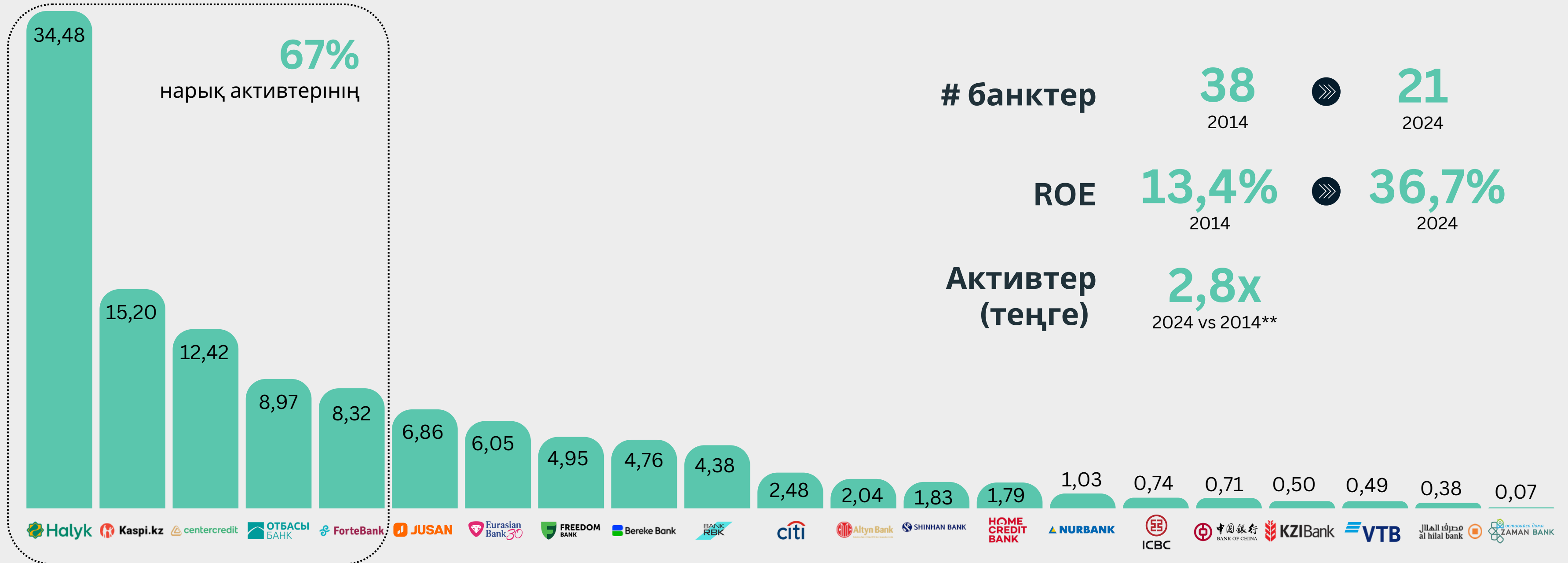
Банктер мен мемлекеттік электрондық жүйелер арасындағы белсенді ынтымақтастық

Банктер құрған жабық экожүйелер (QR, саяхат, маркетплейс, инвестициялар, Govtech және т.б.)

Қазақстанның банк саласы бірнеше банктер арасында активтердің жоғары шоғырлануын көрсетеді, бұл ретте саланың капиталының рентабельділігі (ROE) 2024 жылы 37% -ды құрады, бұл елеулі пайдалылықты көрсете отырып, орташа әлемдік көрсеткіштен (13%) асады

Банктердің активтері, млрд, АҚШ доллары, 01.04.2024 жағдай бойынша *

банктер

38
2014

21
2024

ROE

13,4%
2014

36,7%
2024

Активтер (теңге)

2,8x
2024 vs 2014**

Дереккөз: Ұлттық Банктің деректері негізінде RISE Research есептеулер
 * есеп айырысу үшін Ұлттық Банктің 01.04.2024 жылға арналған ресми бағамы пайдаланылады.
 ** тиісінше 01.01.2024 және 01.01.2014 жағдай бойынша

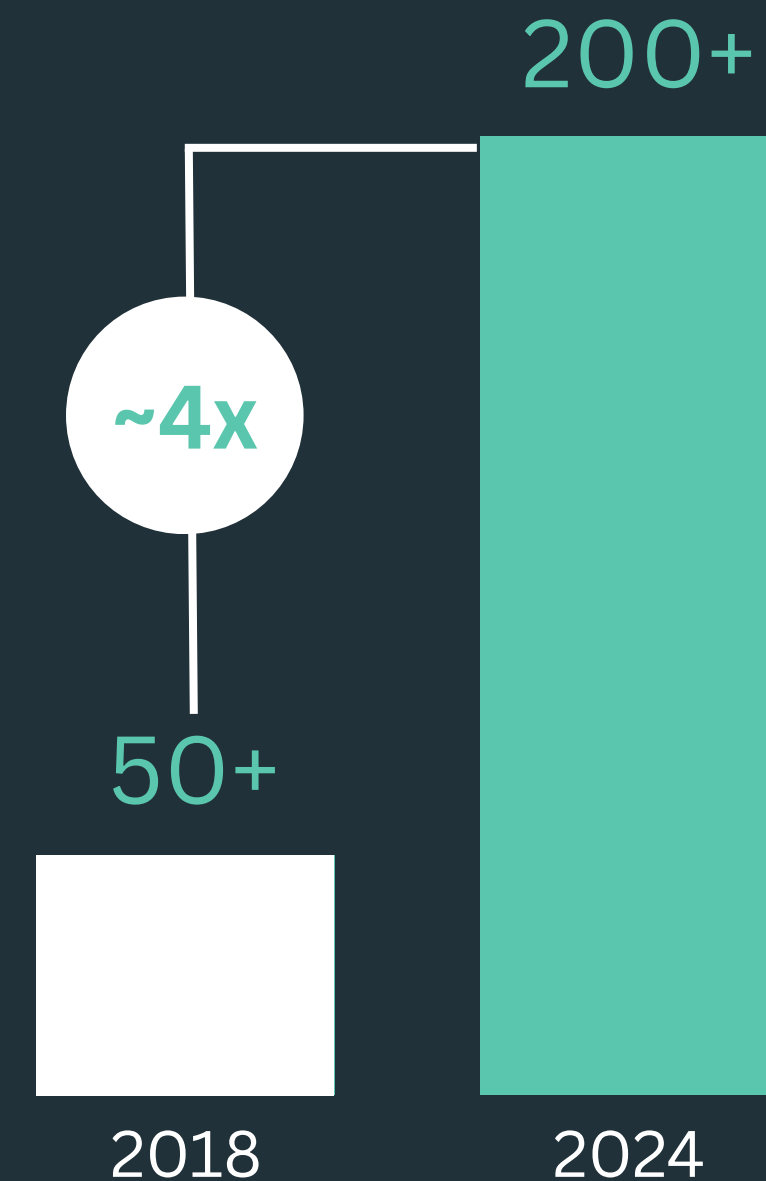
Қазақстан банктері жаһандық супераппалармен және цифрлық платформалармен салыстыруға болатын тұтыну қызметтерінің бірегей үйлесімін ұсынады

Банктер қаржытех нарығында үстем болғанына қарамастан, қаржытех-стартаптар саны өсуде.

Егер 2018 жылы қаржытех-стартаптар саны 50-ге жуық болса, 2024 жылы ол 4 есеге артып, 200-ден асты.

2019 және 2024 жылдары
Қазақстандағы қаржытех-стартаптар
саны

Дереккөз: RISE Research талдау, АХҚО

Банктерді қоспағанда, Қазақстанның қаржытех-ландшафты *

Толық емес

Цифрлық төлемдер

Онлайн-ККМ және POS

Қаржы маркетплейс

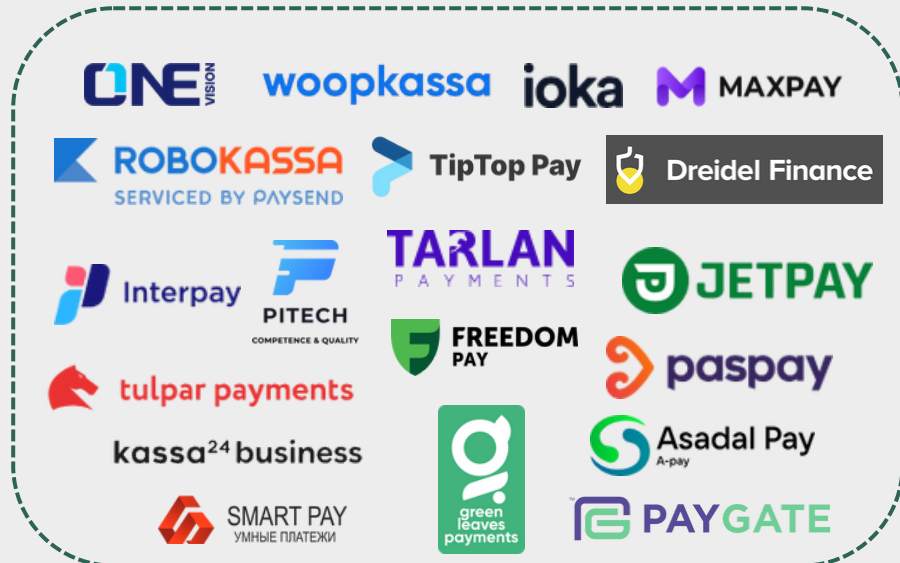
Талап бойынша жалақы

Несиелік скоринг

Интернет-эквайринг

Лицензияланған крипто биржалары

Цифрлық несие

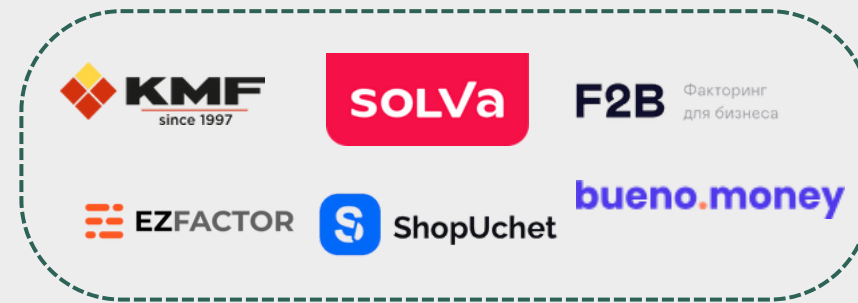
Ислам қаржысы

Электрондық сәйкестендіру

Факторинг

Басқа бағыттар

ПОД және антифрод

Краудфандинг және краудлендинг

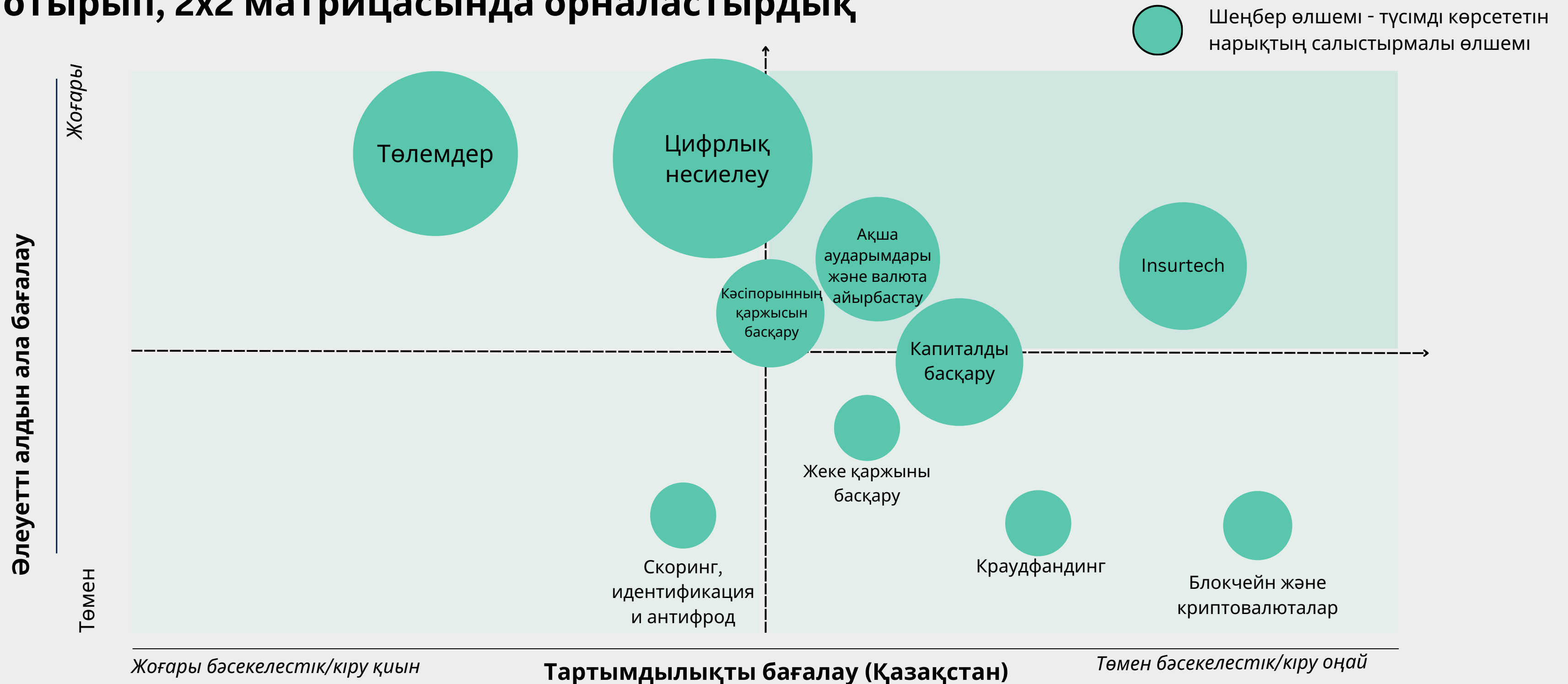
WealthTech

- 136 Төлем ұйымдары
- 35 Электрондық ақша жүйесі
- +90 Цифрлық МҚҰ (229 -дан)
- 18 Fintech Lab АХҚО қатысушылары

Дереккөз: RISE Research талдауы, Ұлттық Банктің тізімдері, AFSA жария тізілімі, 2024 жылғы 15 мамырдағы жағдай бойынша нарық қатысушыларымен сауалнамалар мен сұхбаттар *яғни Қазақстанда қаржылық қызметтерді заңды түрде ұсынатын немесе ұсынуға ықпал ететін тәуелсіз технологиялық компаниялар (немесе Қазақстаннан шыққандар құрған), сондай-ақ қаржылық емес ұйымдардың корпоративтік стартаптары

Біз Қазақстандағы қаржытехтің сегменттерін олардың әлеуетіне, тартымдылығына және нарықтың салыстырмалы мөлшеріне негізделе отырып, 2x2 матрицасында орналастырдық

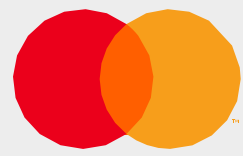

Mastercard финтех компанияларына серіктестерді, кешенді шешімдерді және болашақта инновациялар үшін сансыз мүмкіндіктерді ұсына отырып, жаңа деңгейге көтерілуге көмектеседі

- Paytech компаниялары
- Төлем шешімдерін әзірлеуге және жылжытуға қатысатын ойыншылар
- Қосылған құн қызметтері

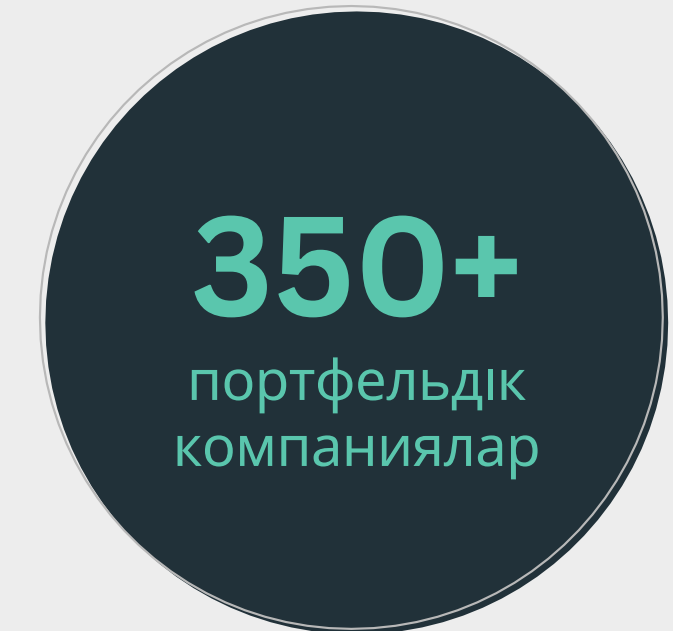
Mastercard және стартаптар синергия картасы

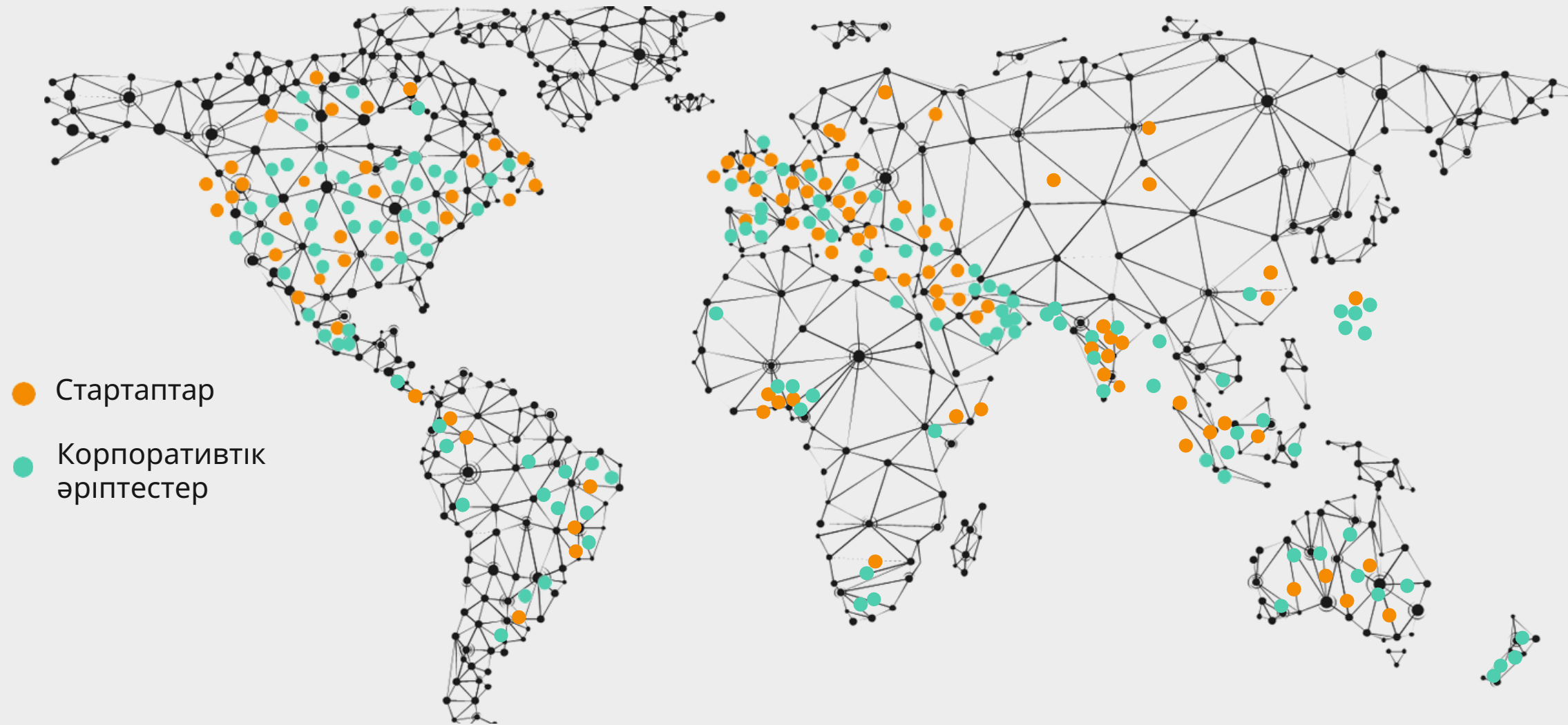

Start Path - бұл жоғары әлеуеті бар қаржытех-стартаптарға бүкіл әлем бойынша серіктестіктің өнімдері мен мүмкіндіктеріне қол жеткізуге мүмкіндік беретін марапатталған Mastercard бағдарламасы

Жаһандық портфель

40 тан астам ел мен стратегиялық сегменттердің кең спектрін ұсынады

- Стартаптар
- Корпоративтік әріптестер

***Үздік корпоративтік стартап-акселератор**
Startup Europe Partnership
2019

Стартаптар үшін үздік корпоративтік серіктес
International Chamber of Commerce
& Mind The Bridge
2020

Үздік инновация бағдарламасы
Tearsheet
2020

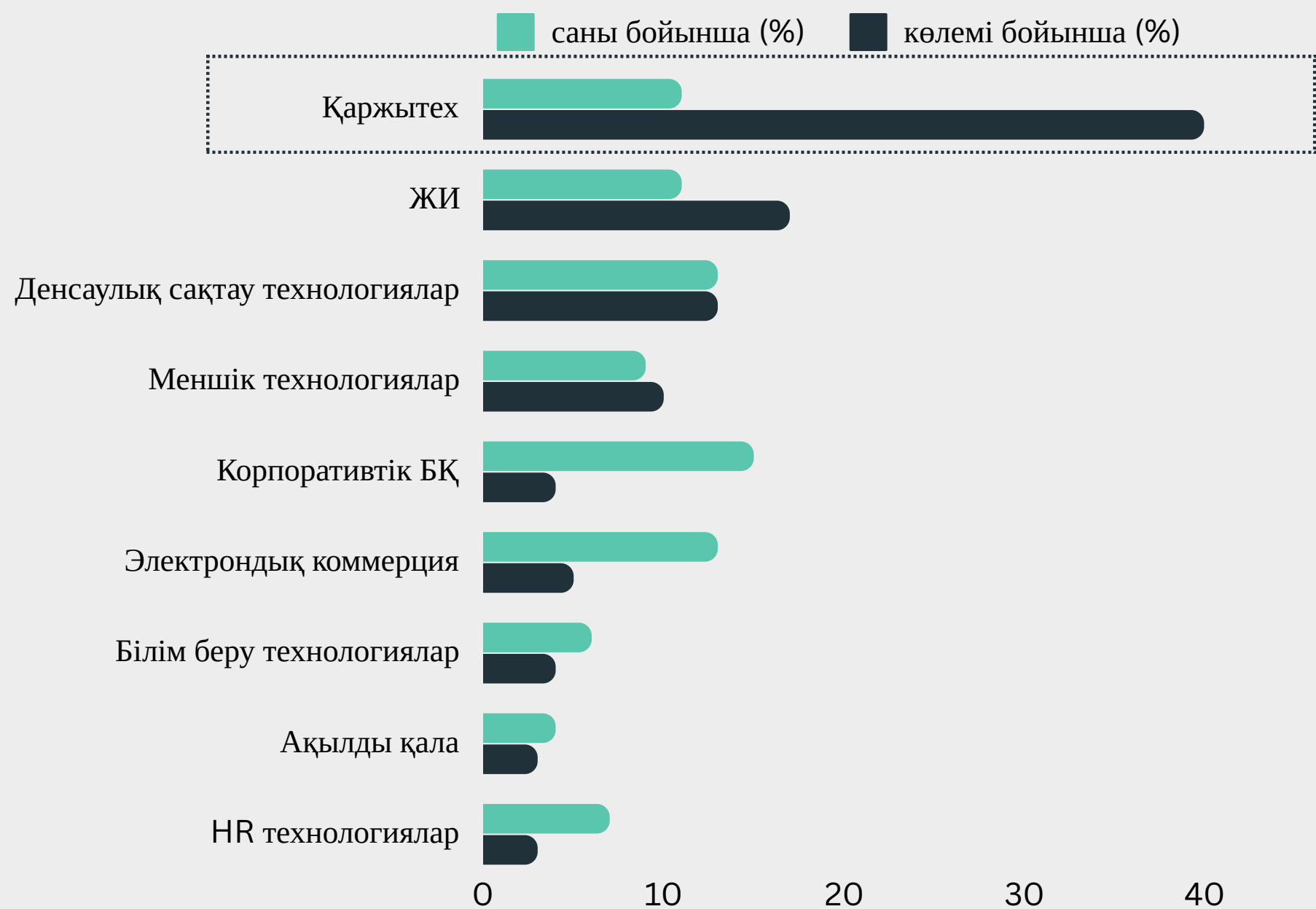
Үздік қаржытех акселераторы
Benziga
2021

03

Қаржытехтегі венчурлық инвестициялар

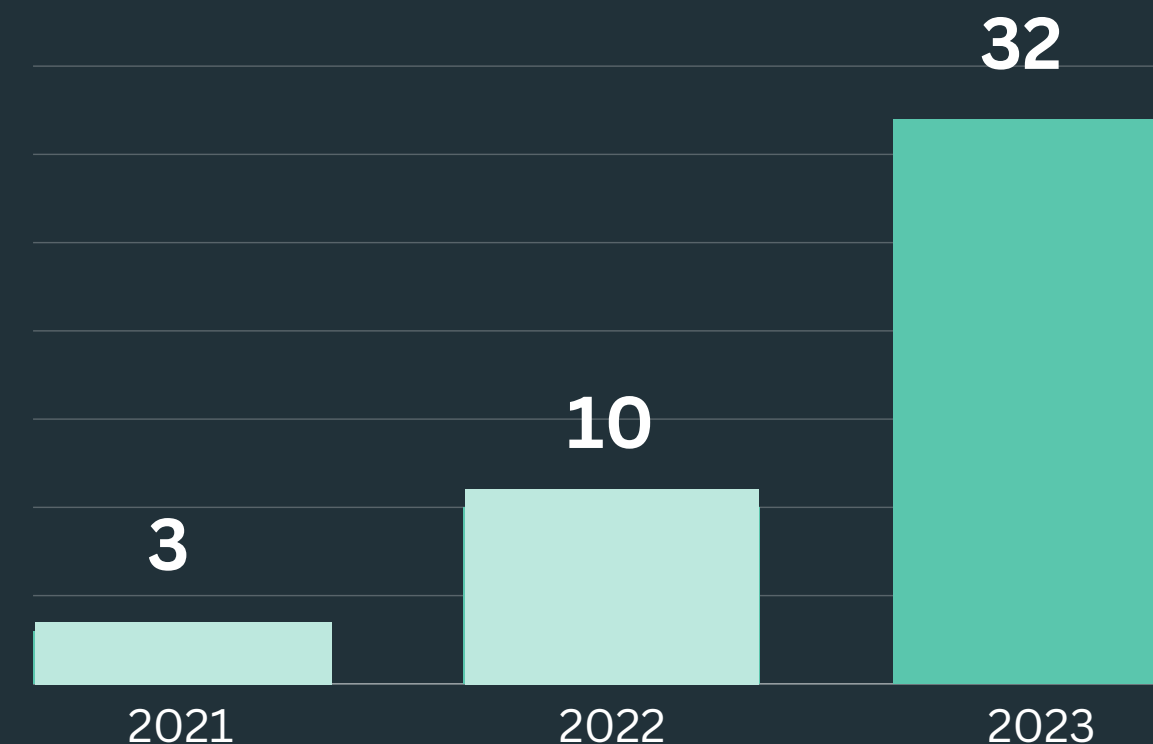
2023 жылы қаржытех венчурлік қаржыландырудың ең көп көлемін тартты

Индустриялар бойынша венчурлік мәмілелер, 2023

Дереккөз: Орталық Азия мен Кавказдың венчурлік нарығы, RISE Research, 2024

Қаржы техіне венчурлік инвестициялар көлемі, млн, АҚШ доллары

Маңызды венчурлік мәмілелер, 2021-2023 жж. 2021-2023 гг.

Банктер өздерінің экожүйесін нығайту, қолданыстағы деректерді пайдалану және жоғары білікті мамандарды тарту үшін стартаптарды сатып алады...

Технологиялық секторда бірігу және сіңіру, 2023

Актив	Сектор	Сатып алушы	Сатып алу сомасы (млн, АҚШ доллары)	Үлес (%)
	Финтех		11,6	100%
	Электрондық коммерция		31,3	100%
	Электрондық коммерция		2,0	100%
	Электрондық коммерция		26,6	94.6%
	Қаржытех		3,1	90%
	Электрондық коммерция		88,5	40%
	н/д		н.д.	50%
Жиыны			163,1	

... және осы инвестициялардың арқасында банктер қаржылық және қаржылық емес өнімдер ассортиментін кеңейтуде

Иллюстрация: Freedom Holding

\$170 млн

соңғы жылдары стартаптарға Freedom холдингі және оның негізгі акционері 2024 жылғы мамырдағы жағдай бойынша инвестициялады, **2023 жылғы 31 желтоқсанға \$136 млн. инвестицияланды**

"Біз өзіміздің экожүйемізді нығайтуға және қолда бар деректердің әлеуетін ашуға ұмтылдық. Мемлекеттік және коммерциялық дерекқорларды ықпалдастыру айтарлықтай нәтижелер әкелді. Инвестициялар командаға еліміздің үздік мамандарын тартуға мүмкіндік берді."

Тимур Турлов
CEO Freedom Holding

Дереккөз: Rise Research талдау

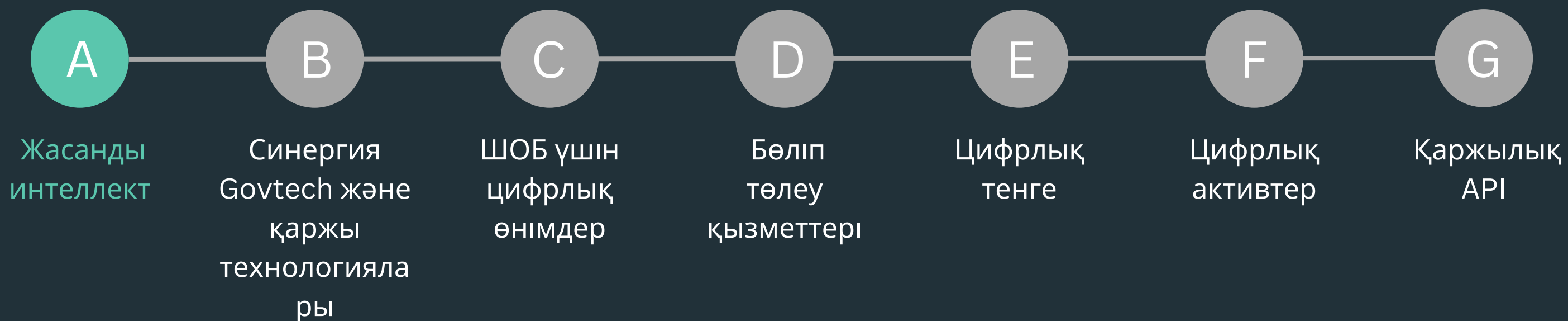
Freedom Holding * венчурлік белсенділігі (толық болып табылмайды)

Freedom Ticketon бұрын Ticketon.kz, Freedom Pay бұрын PayBox.money деп аталды.

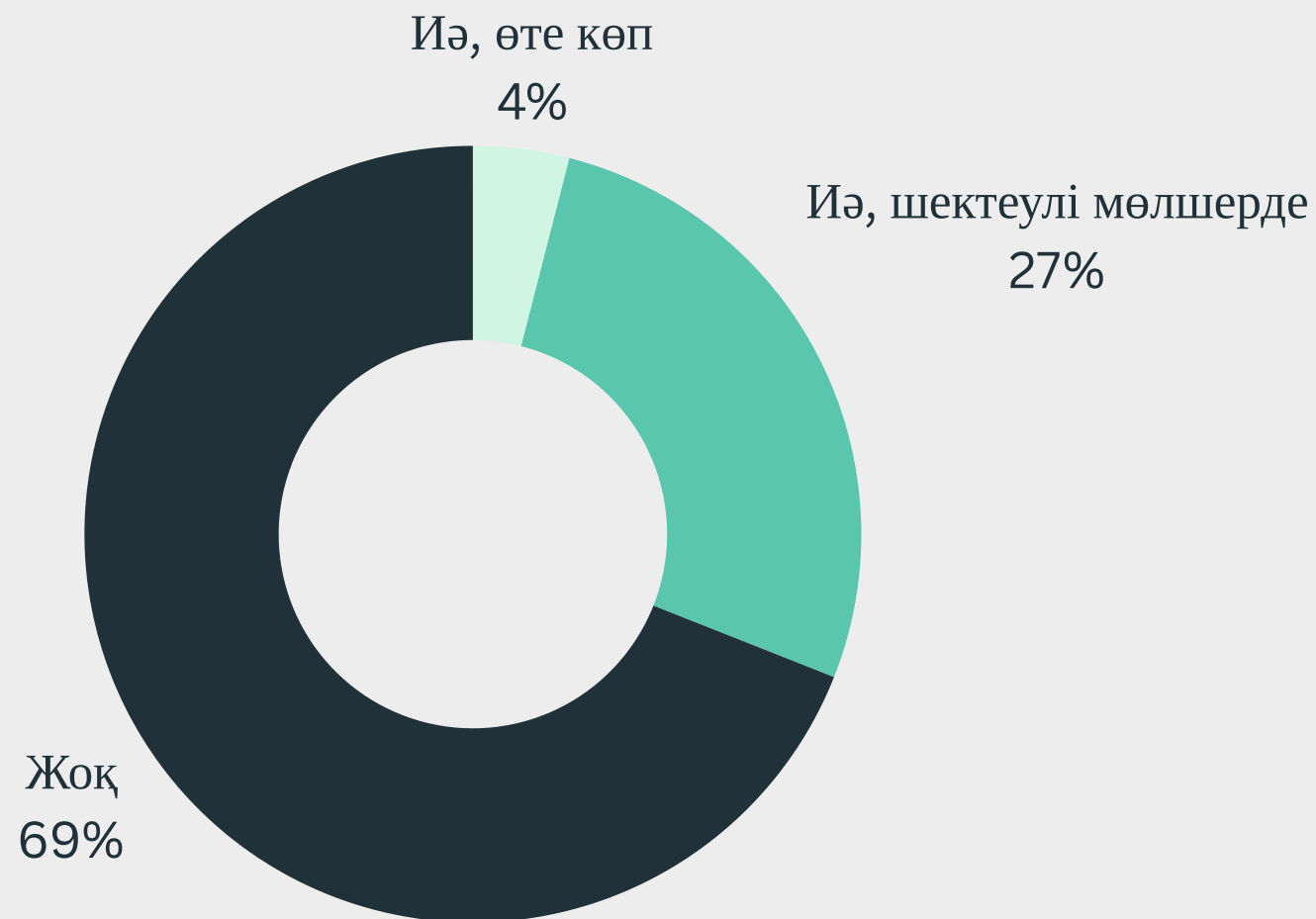
04

Қаржытех трендтерін

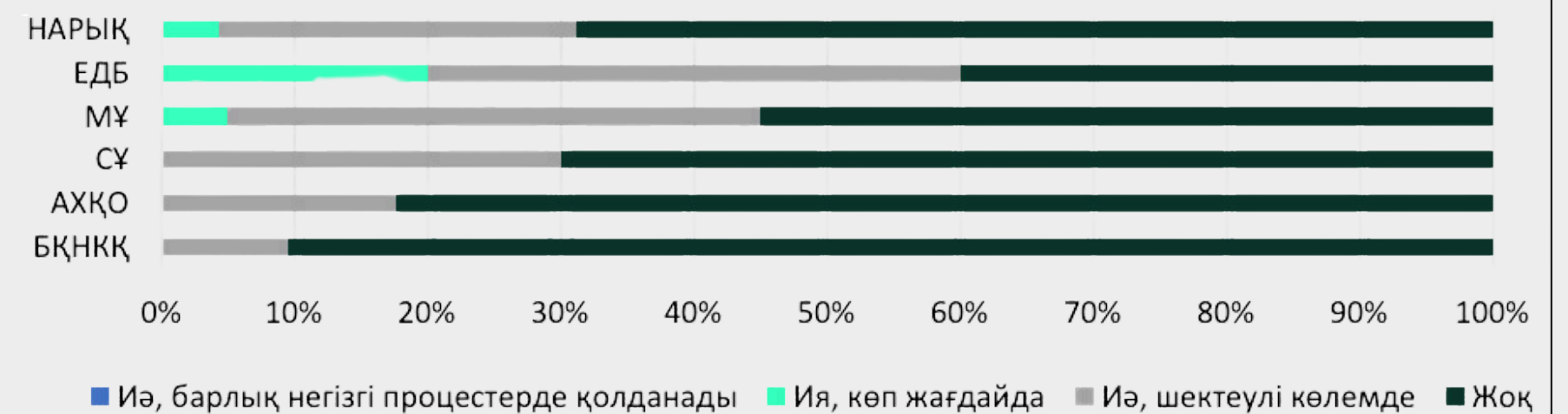

Қазақстандағы қаржы нарығына қатысушылардың 31% -ы ЖИ пайдаланады, ал NVIDIA * сауалнамасына сәйкес, қаржы ұйымдары арасында ЖИ пайдаланудың орташа әлемдік деңгейі 43% -ды құрайды

Сіздің ұйымыңыз өз қызметінде ЖИ қолдана ма?

Қаржы мекемелерінің әртүрлі түрлері арасында ЖИ пайдалану деңгейінде айырмашылықтың болуы нарықтың кейбір сегменттері басқаларға қарағанда инновацияларға неғұрлым дайын болуы мүмкін екенін көрсетеді. Бұл қолжетімді ресурстардағы, инновациялар мәдениетіндегі және клиенттердің қажеттіліктеріндегі айырмашылықтарға байланысты болуы мүмкін.

Көбірек білу үшін «Қазақстанның қаржы нарығындағы жасанды интеллект» зерттеуіне қол жеткізу үшін QR-кодты пайдаланыңыз

Дереккөз: «Қазақстанның қаржы нарығындағы жасанды интеллект» зерттеуі, Қазақстанның Ұлттық Банкі және Ұлттық төлем корпорациясы, ақпан 2024

Қаржы саласында ЖИ пайдалану мысалдары

Клиенттік қолдауды жақсарту

Алаяқтықты анықтау

Mastercard ЖИ пайдалану мысалдары

Mastercard - жаһандық технологиялық компания және жасанды интеллект саласындағы көшбасшы. Компания мынадай салаларда ЖИ базасында тиімді және жауапты шешімдерді әзірлеумен және енгізумен айналысатын ЖИ деректері мен технологтары бойынша жүздеген мамандарды тартады: М

- алаяқтықты анықтау
- киберқауіпсіздік
- сәйкестендіру
- сатып алуды дербестендіру
- басқа да салалар.

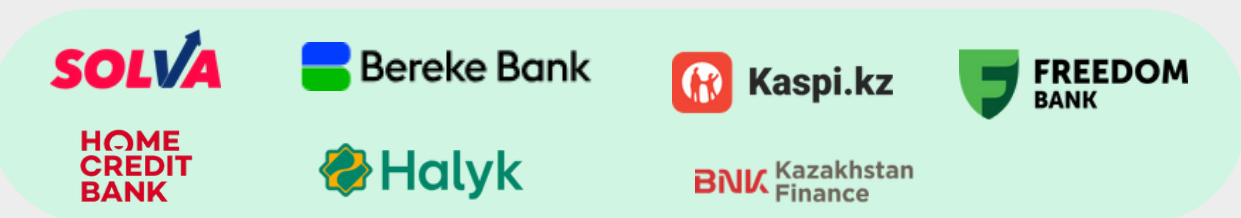
Тәуекелдерді басқару

Киберқауіпсіздік және ақпаратты қорғау

Клиенттердің қанағаттанушылығын/ шағымдарын талдау

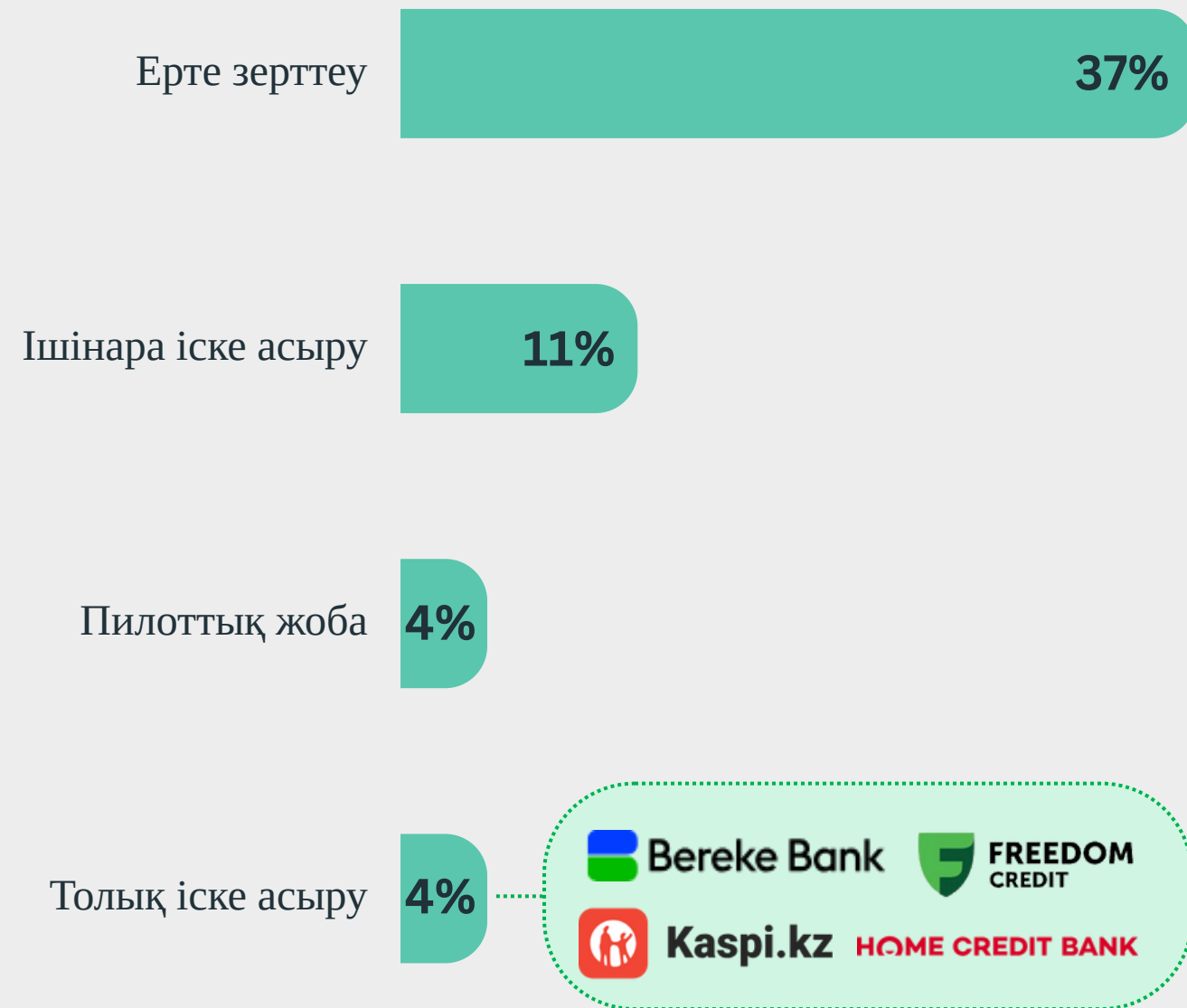
Другое

Бұл біз жыл сайын желіде жүргізетін **143 миллиардтан астам транзакцияны қорғауға** мүмкіндік береді. Соңғы үш жылда ЖИ негізіндегі шешімдер **35 миллиард долларды алаяқтықтан** сақтап қалуға мүмкіндік берді.

Респонденттердің үштен бірінен астамы ЖИ енгізу ерте сатыда екенін, ал ЖИ толық енгізуге респонденттердің тек 4% ғана жақындағанын атап өтті (3 ЕДБ және 1 МҚҰ)

Ұйымыңызда ЖИ енгізу қандай кезеңде?

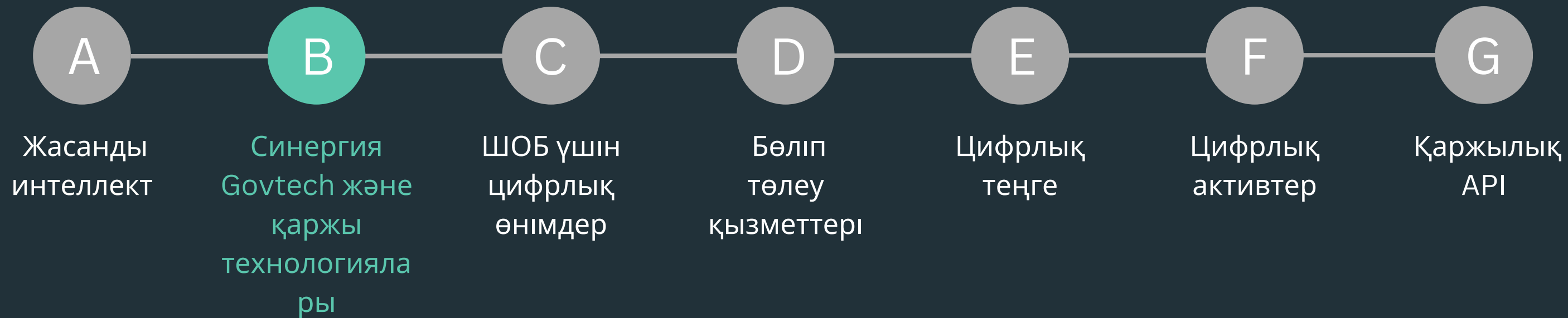
Сіздің ұйымыңызда қазіргі уақытта аталған салалардың қайсысында ЖИ негізінде шешімдер қолданылады? *

Дереккөз: «Қазақстанның қаржы нарығындағы жасанды интеллект» зерттеуі, Қазақстанның Ұлттық Банкі және Ұлттық төлем корпорациясы, ақпан 2024

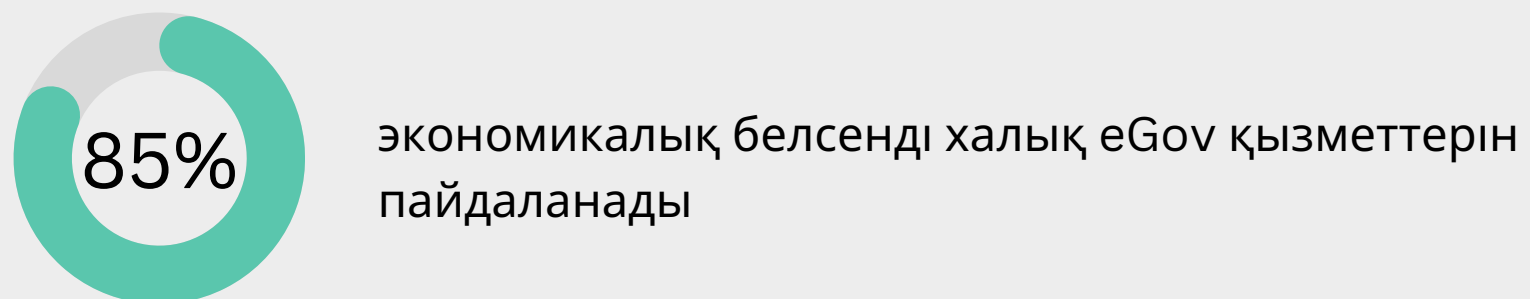
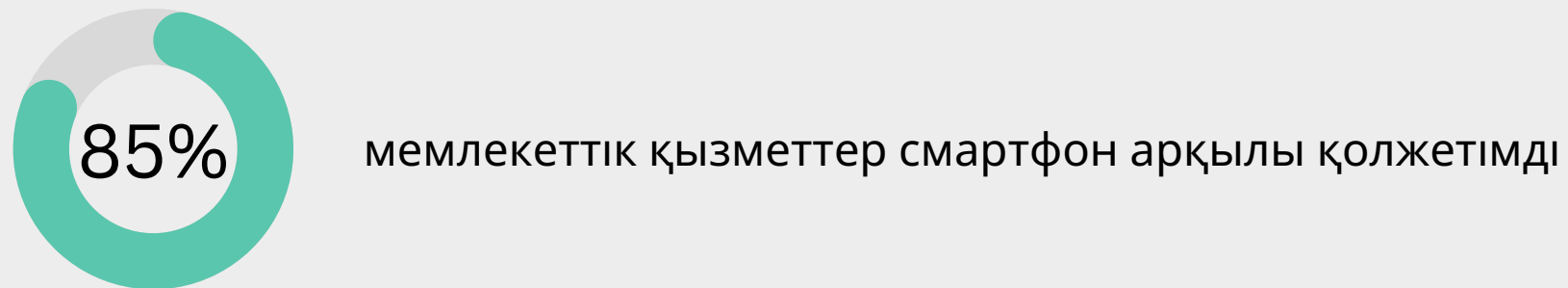
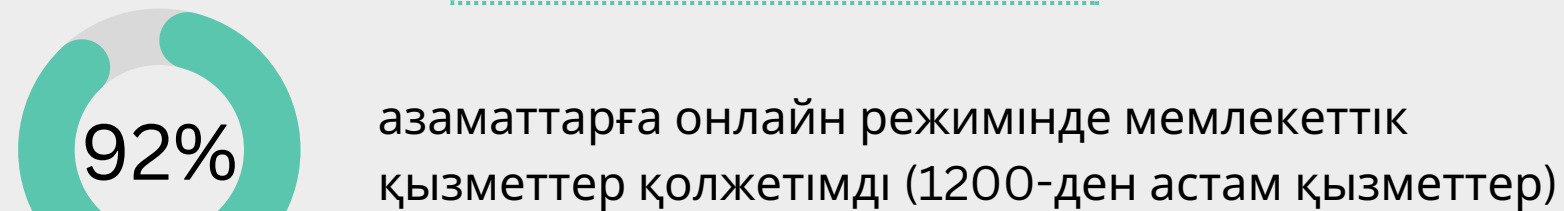
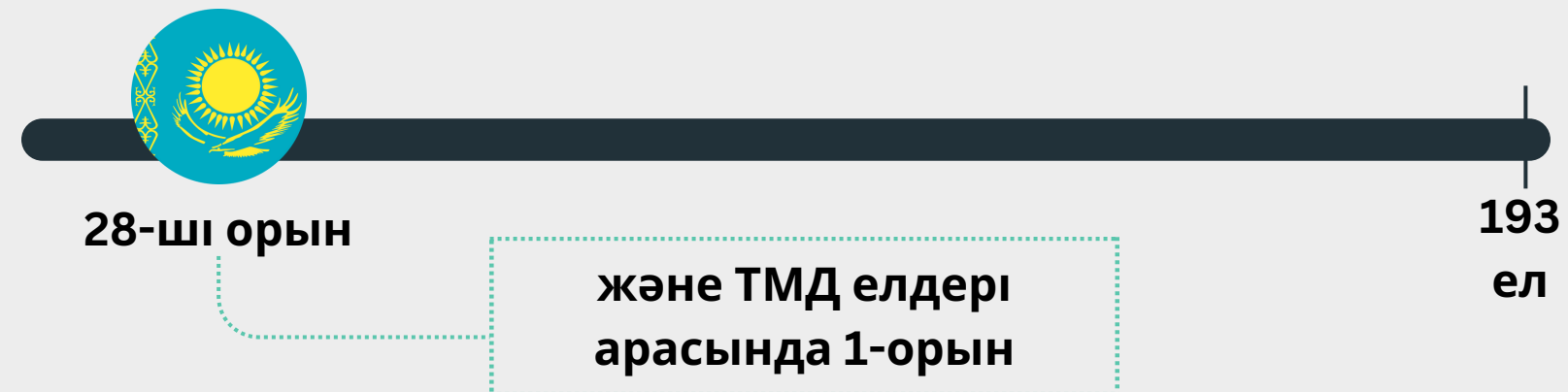
*Кестеде анағұрлым танымал қолдану салалары берілген, респонденттер бір мезгілде жауаптың бірнеше нұсқасын таңдай алды

Қаржытех трендтерін

Қазақстан Govtech саласында айтарлықтай жетістіктерге жетті және өз шешімдерін басқа елдерге экспорттайды

Электрондық үкіметтің даму индексі, 2022

Kazakhstan Poised to Lead GovTech Technology Exports

THE ASTANA TIMES
BRINGING KAZAKHSTAN TO THE WORLD

Mastercard қазақстандық GovTech-шешімдерді шетелде ілгерілететін болады. Бұл туралы компания басшысы Никола Вилла Қасым-Жомарт Тоқаевпен кездесу барысында хабарлады.

КАПИТАЛ
ЦЕНТР ДЕЛОВОЙ ИНФОРМАЦИИ

Қазақстан Тәжікстанға сандық үкімет құруға көмектеседі

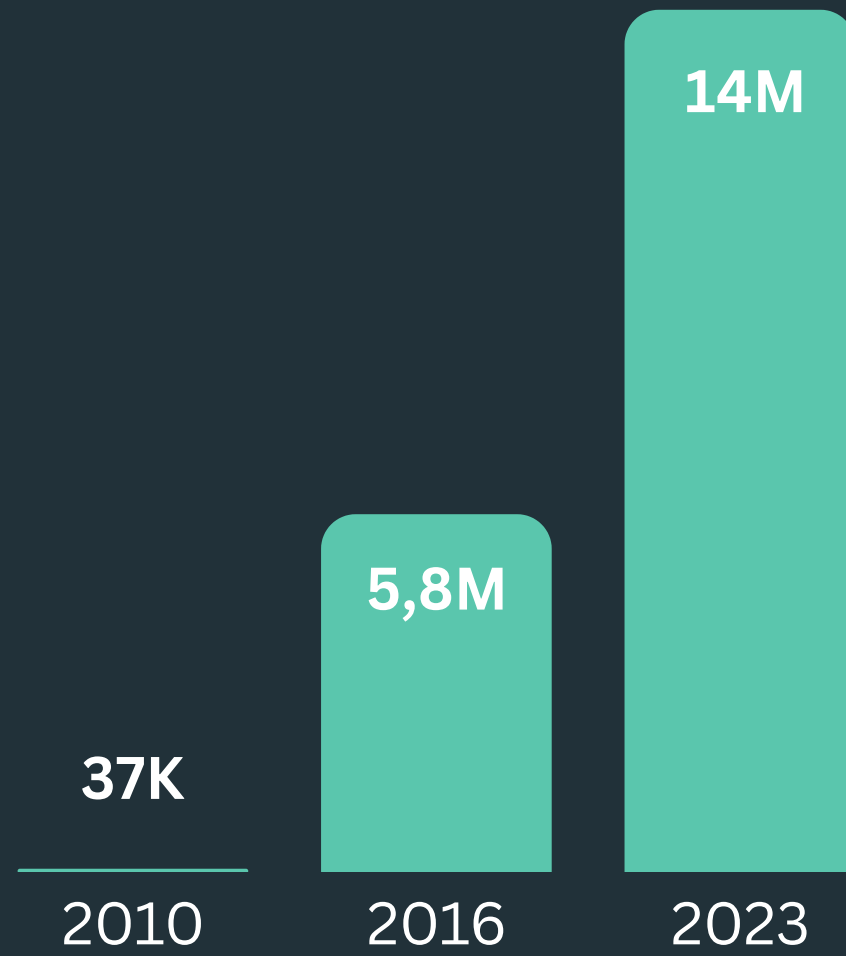
EL KZ

eGov және eGov Mobile кең таралған және азаматтардың көпшілігі күнделікті өмірде пайдаланады

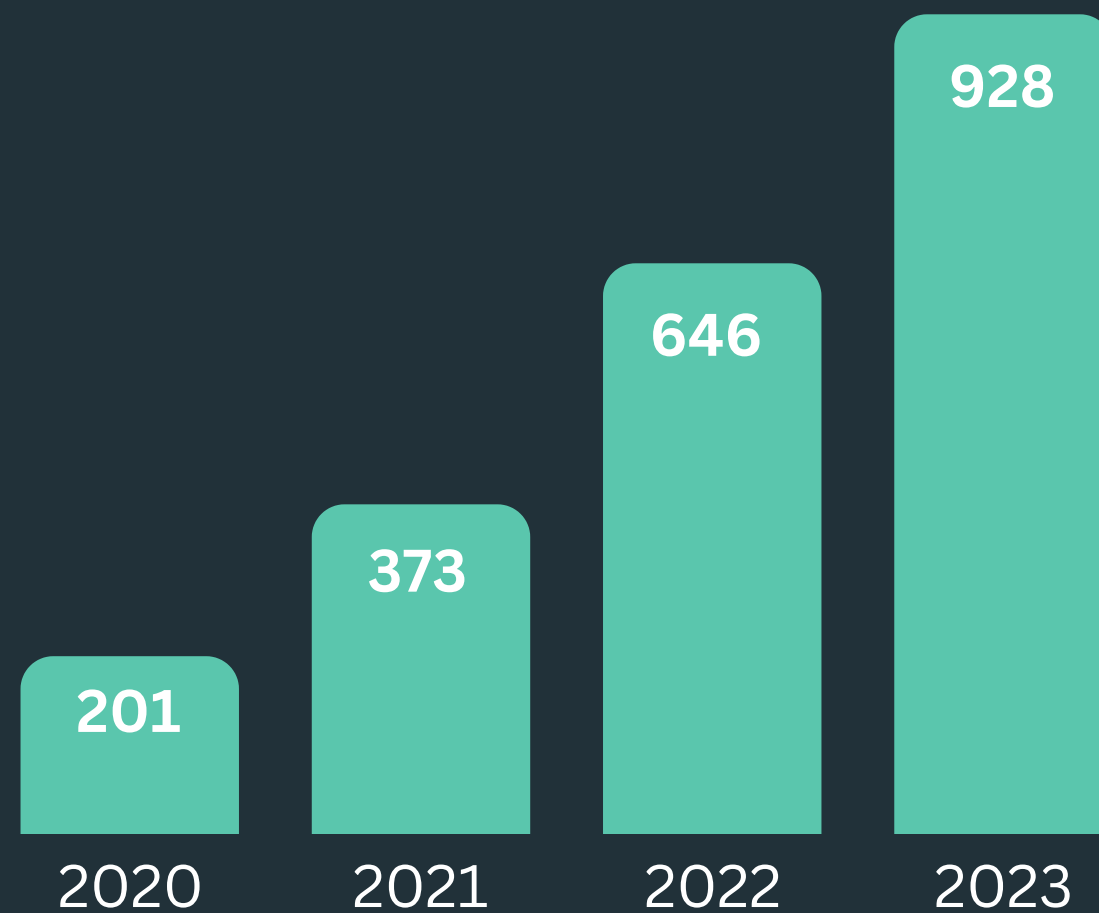

Smart Bridge платформасы мемлекеттік органдар мен банктер/қаржытехтер арасында интеграцияны жеңілдетеді

eGOV тіркелген пайдаланушылар саны

Smartbridge арқылы G2B интеграциялар саны (Government-to-Business)

«ҰАТ» АҚ командасы күн сайын Қазақстанның сандық экожүйесін жетілдірумен айналысады. Біздің мамандардың жүйелі жұмысының арқасында бірқатар қазақстандық IT-өнімдер халықаралық наградаларға ие болды. Мәселен, «Smart Data Ukimet» (SDU) ақпараттық-талдау жүйесі Open Source Adaption санатында беделді Future of Government ТОП-3 сыйлығында Awards-2023 (жоғары ұсынылғандар) қатарына енді. Бұған дейін Дубайда өткен Дүниежүзілік үкіметтік саммит аясында біздің тағы бір жобамыз - «Отбасының цифрлық картасы» атап өтілді. Ол 1300 өтінім ішінен «Инклюзивті цифрлық трансформация» санатында үздік деп танылды. Бұл маңызды мойындау мемлекеттік қызметтердің сапасын жақсартуға және азаматтарымыздың әл-ауқатын қамтамасыз етуге инновациялық тәсілдердің маңыздылығын көрсетеді.

Дмитрий Мун
«Ұлттық ақпараттық технологиялар» АҚ
Басқарма Төрағасының міндетін атқарушы

Мемлекеттік цифрлық құжаттар мен көрсетілетін қызметтерді банктік қосымшаларға ықпалдастыру азаматтарға қызмет көрсетудің тиімділігін арттыруды және сапасын жақсартуды қамтамасыз ететін «көрінбейтін үкіметке» көшуді білдіреді

Цифрлық құжаттар

30+

цифрлық құжаттар банктік қосымшалар арқылы қолжетімді (2024 жылғы мамырдағы жағдай бойынша)

Банктік қосымшалар арқылы түрлі мемлекеттік қызметтерді, оның ішінде тұрғылықты жері бойынша есептен шығару, медициналық анықтамалар, жүктілік және босану бойынша жәрдемақы, науқастану тарихы мен автокөлікті тіркеуді алуға болады.

Барлық сандық құжаттардың заңды күші бар және ел аумағындағы түрлі мақсаттар үшін жарамды.

Бұл қызметті Цифрлық даму, инновация және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігі қолдайды.

Қаржылық қызметке интеграциялау

110+

компаниялар Govtech-ті қаржы өнімдерінде пайдаланады (2024 жылғы мамырдағы жағдай бойынша)

Платформаның талаптарына жауап беретін кез келген финтех-компания мемлекеттік қызметтерді интеграциялау үшін Smart Bridge-ге қосыла алады. 2024 жылдың мамыр айына 56 банк пен олардың филиалдары, сондай-ақ 62 қаржы компаниясы қосылды.

Цифрлық ипотека, автоқаржыландыру және бөлшек скоринг сияқты мемлекеттік қызметтер белсенді ықпалдасуда.

Govtech 5-10 минут ішінде автомобильдермен мәмілелер жасауға және 24 сағат ішінде онлайн ипотека бойынша мақұлдау алуға мүмкіндік беретін жаңа стандарттарды белгіледі.

Банктер Govtech-ті өздерінің мобильді қосымшаларына белсенді түрде біріктіреді

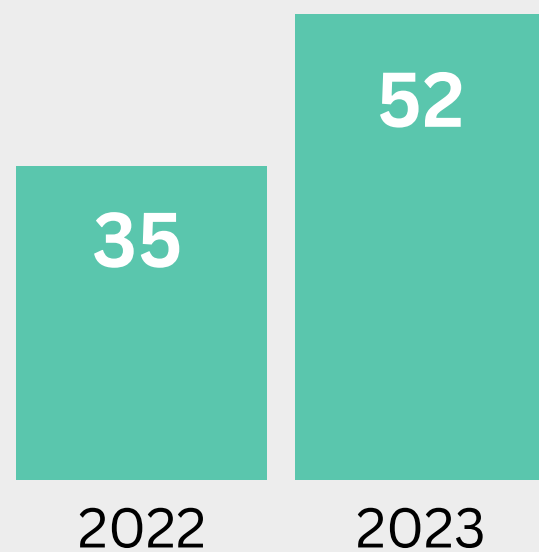
Иллюстрация: Halyk Bank

>13M

2023 жылы мемлекеттік электрондық қызметтермен өзара іс-қимыл жасау

Halyk қосымшасында қол жетімді мемлекеттік онлайн-қызметтердің саны

Электрондық мемлекеттік қызметтерге өзара іс-қимыл/өтініштердің жалпы санындағы Halyk Bank үлесі, 2023

- 38%** Жүктілігі және бала күтімі бойынша жәрдемақы
- 36%** Шетелдік автомобильді заңдастыру
- 15%** Зейнетақы аударымдары туралы мәліметтер
- 20%** Әлеуметтік аударымдар туралы мәліметтер
- 21%** АӘК алушының мәртебесі

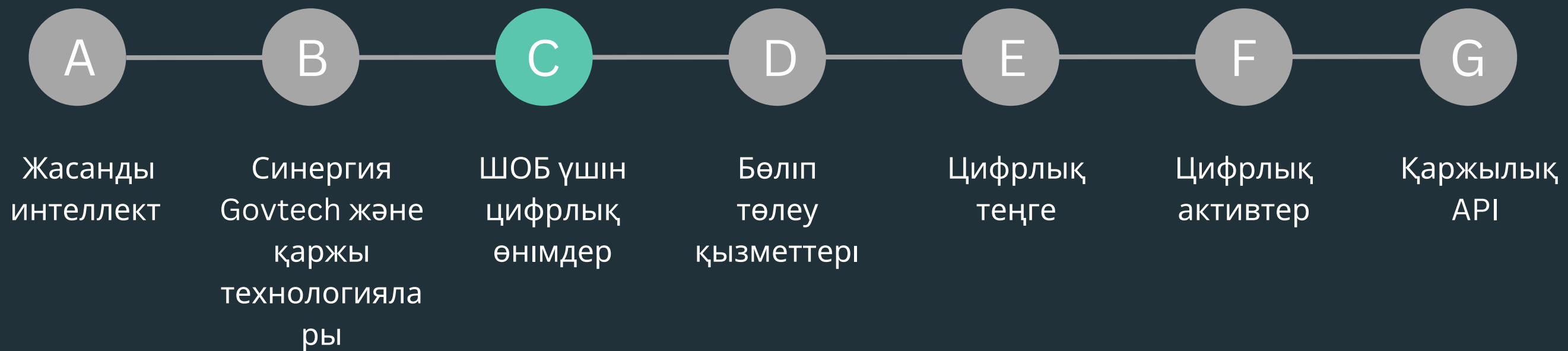
"Бүгінде GovTech бағытындағы Halyk өнімдері мен сервистері Қазақстандағы цифрлық трансформацияның көшбасшылары және цифрландыру саласындағы мемлекет пен жеке сектор арасындағы табысты серіктестіктің үлгісі болып табылады. Біз қазақстандықтарға ыңғайлы болу үшін инновациялық шешімдерді дамытып, енгізуді жалғастырамыз."

Нариман Мукушев

Halyk Bank Басқарма Төрағасының орынбасары

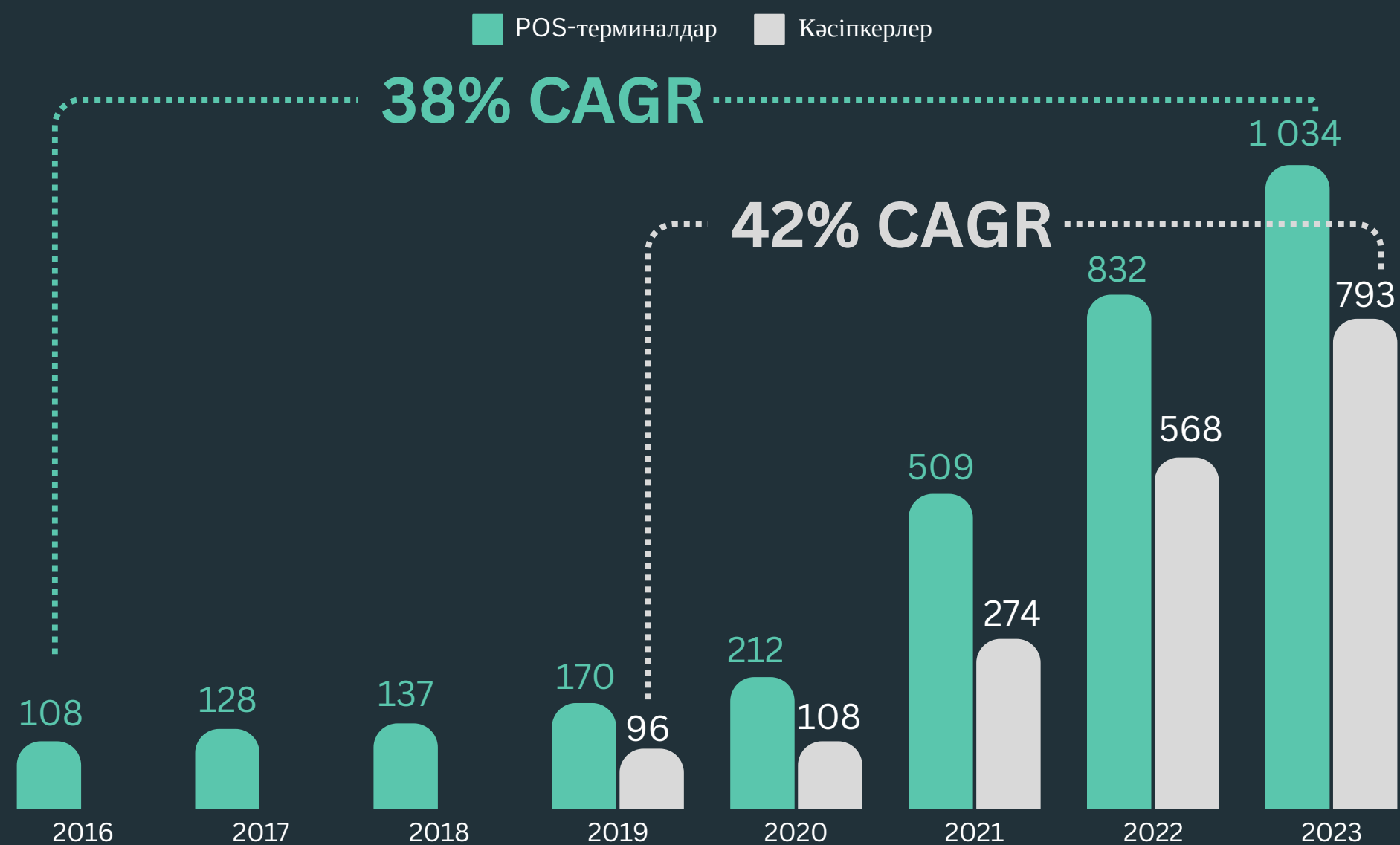
Дереккөз: Halyk Group-тың 2023 жылғы қаржылық нәтижелерінің тұсаукесері, "Fintech without Borders. Digital Eurasia" 2023

Қаржытех трендтерін

Қазақстанның ШОБ секторы банктер үшін бөлшек саудадан кейінгі екінші үлкен клиенттер сегменті бола отырып, орасан зор, бірақ әзірше іске асырылмаған әлеуетке ие

Эквайермен келісім жасасқан POS-терминалдар мен кәсіпкерлер саны, 2016 - 2023 ж., мың

Дереккөз: Қазақстан Ұлттық Банкі, Ұлттық статистика бюросы
2016-2018 жылдары эквайерлермен шарт жасасқан кәсіпкерлер бойынша статистика жоқ

Қазақстанның шағын және орта бизнесі

>1,8 млн

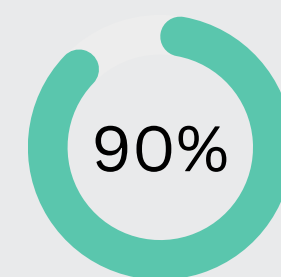
ШОБ саны

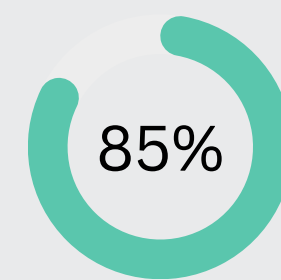
>4 млн

ШОБ сегментінде жұмыспен қамтылғандар саны

Mastercard 2023 * шағын және орта бизнестің сенімділік индексі

ШОБ бизнесті цифрландыру - бұл ең алдымен клиенттердің өзгермелі қажеттіліктеріне сәйкес келу қабілеті деп есептейді

ШОБ бизнесті цифрландыру мен көп арналы сандық төлемдерді өсімнің негізгі факторлары деп есептейді

*Шығыс Еуропа, Таяу Шығыс және Африка елдерінде

Банктер ШОБ-қа қолдау көрсетуді кеңейтеді, оларға маркетинг және сату саласында көмектеседі, осылайша өзара өсуге ықпал етеді

Банктердің маркетплейстері

8M+ маркетплейстер
де сатып
алушылар

- 4 ірі коммерциялық банктің өздерінің маркетплейстері бар: Kaspi.kz, Halyk Bank, ForteBank, Jusan Bank.
- Банктердің маркетплейстері сатушыларды (ШОБ) және тұтынушыларды байланыстырады, ШОБ-қа сатуды арттыру үшін құралдар ұсынады
- Маркетплейстер қолма-қол ақшасыз төлемдердің өсуіне ықпал етеді: төлемдердің 100% - ға жуығы карталар немесе несиелік әдістер арқылы жүзеге асырылады

Цифрлық банкинг

30+ бизнес-функциялар

- ШОБ көрсететін қызметтердің алуан түрлілігі едәуір ұлғайып, банктер үшін маңызды басымдыққа айналды
- Онлайн-тіркеуді, шот ашуды, несиелендіруді және мобильді қосымшаларды қамтитын ШОБ үшін толығымен сандық сервис нормаға айналуда
- ШОБ-қа қосымша пайда әкелуге арналған қызметтер спектрі: онлайн-бухгалтерия, салық есептілігі, қорларды бақылау, шоттарды шығару
- ШОБ үшін мобильді банкинг біртіндеп бизнес үшін супераппқа айналуда

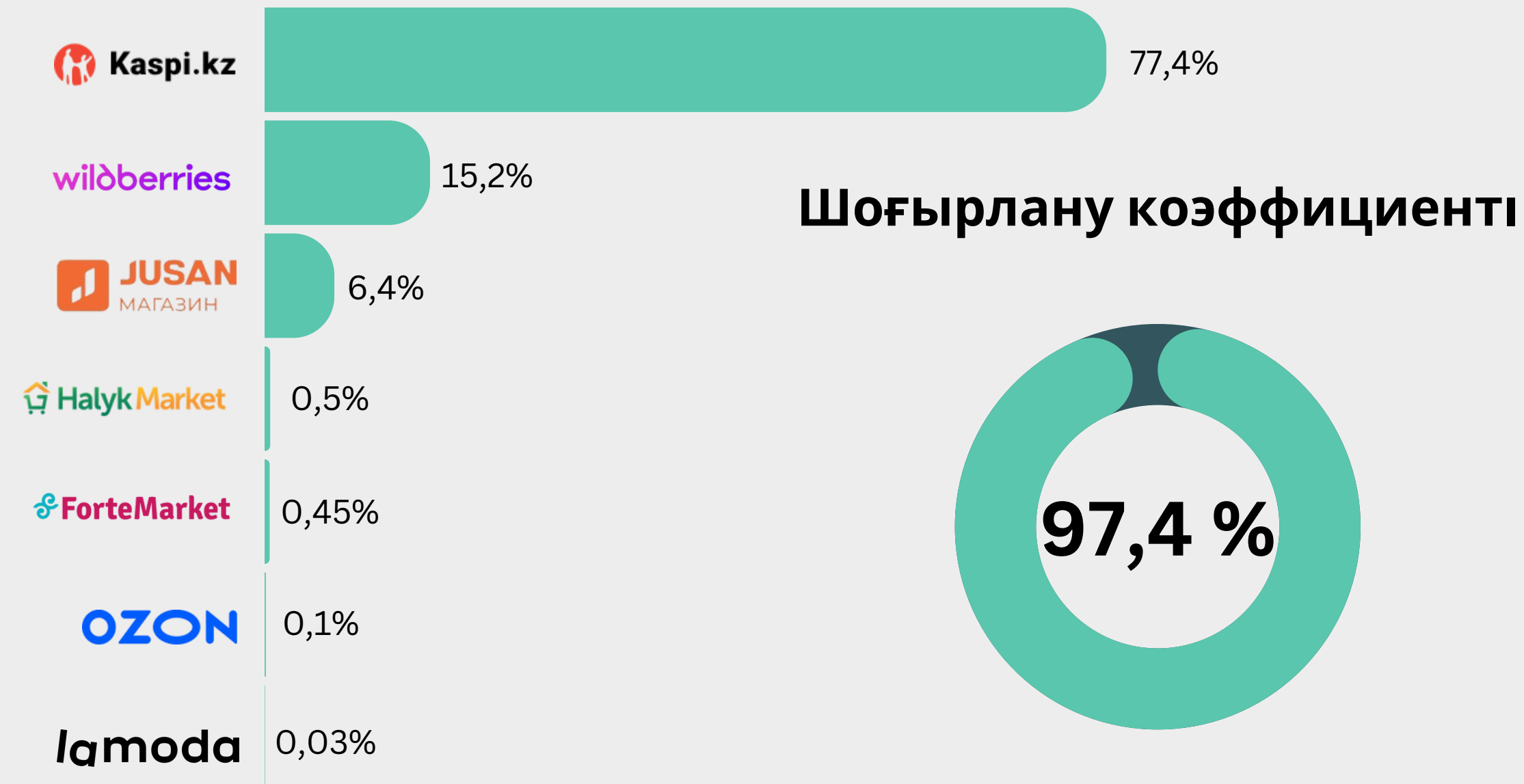
Төлем инновациялары

1M+ Бүкіл Қазақстан
бойынша POS-
терминалдар

- Банктер мен финтех-компаниялар төлем технологияларының кең спектрін ұсынады: POS-терминалдар, Tarhone Phone, QR-төлемдер, бөліп төлеу, интернет-эквайринг, электрондық ақша
- ШОБ онлайн және офлайнда қолма-қол емес төлем технологияларын жедел енгізуде
- Төлем технологияларына қолжетімділік едәуір жеңілдетіледі және банктер мен қаржытех-компаниялардан «қораптық шешімдер» түрінде ШОБ-қа қолжетімді болады

Нарықта банктік маркетплейс басым болса да, ашық төлем жүйесі (open-loop) бар интернет-дүкендер саны өсуде. Бұл тұтынушылардың сатып алу ақысын әртүрлі тәсілдермен төлеуге мүмкіндіктерін кеңейтеді және онлайн сатып алу процесін жеңілдетеді

2023 жылдың ортасына қарай нарық үлесін бөлу, %

Дереккөз: : Қазақстан Республикасы Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігі

Mastercard

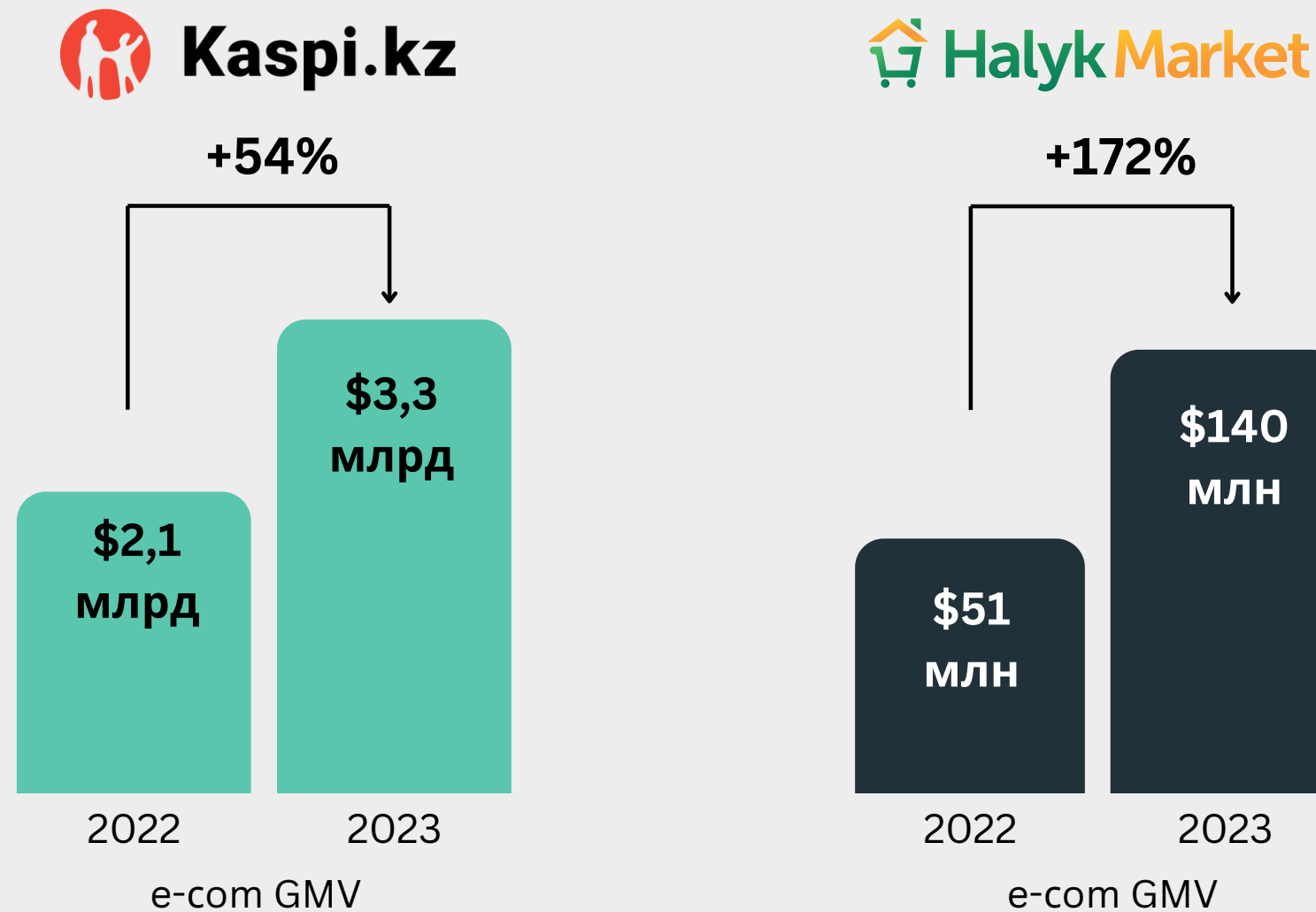
бастамалары

Mastercard электрондық коммерциядағы төлемдерді жақсарту және пайдаланушылардың қолайлылығын арттыру үшін банктермен, финтех-компаниялармен, сатушылармен және басқа әріптестермен ынтымақтасады («бір басу арқылы төлеу» пайдасына карта деректерін қолмен енгізуді барынша азайту).

Негізгі бастамаларға мыналар жатады:

- 16 таңбалы карта нөмірін токенмен ауыстыру және Apple Pay және Google Pay сияқты әмияндарды пайдалану
- Mastercard Secure Card on File көмегімен карта деректерін сақтау қауіпсіздігін жақсарту: сақталған карта ақпаратын қорғау үшін желілік токенизация мен цифрландыруды пайдалану
- Әмбебап Masterpass: картаны бір рет сақтаңыз және Masterpass-пен біріктірілген кез келген сатушыдан төлеңіз
- Passkey: құрылғыдағы биометриялық аутентификациясы бар құпия емес кірістер

2023 жылы екінші деңгейдегі екі жетекші банктің маркетплейстері электрондық коммерция саласында тауарларды сату көлемінің (Gross Merchandise Value, GMV) өсуін көрсетті

“Өз сауда алаңдарын іске қосу арқылы банктер оларға және кез келген көлемдегі компанияларға бөліп төлеу, несиелеу және карточкалық төлемдерді пайдалана отырып, **клиенттерге тиімді шарттарда сатуды қамтамасыз етуге** мүмкіндік беретін бірегей экожүйелерді құра алады”.

Жумабек Мамутов
Басқарма мүшесі, Halyk Bank Басқарма Төрағасының орынбасары

2024 жылы және одан кейінгі кезеңде банктік маркетплейстер серіктестіктерді кеңейту, клиенттерге несие беруді ынталандыру және сатушыларға қосымша қызметтерді ұсыну арқылы электрондық коммерция секторындағы қатысуын кеңейтуге тырысады

Дереккөздер: Kaspi.kz және Halyk Group компанияларының 2023 жылғы қаржылық нәтижелерінің тұсаукесерлері

Таяу жылдардағы Қазақстанның шағын және орта бизнес секторындағы төлемдердің болашағын айқындайтын маңызды элементтер

Эквайринг эволюциясы

Тарифтерді қайта қарау эквайрингті экономикалық тұрғыдан тиімдірек етті. Төлемдерді қабылдау формалары енді статикалық QR кодтарынан мобильді терминалдар (ToP) сияқты кешенді сандық шешімдерге дейін өзгереді

Кірістірілген төлемдер

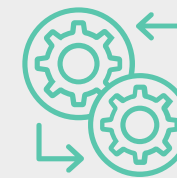
ШОБ банк қызметтерін, несиелеуді және басқа қызметтерді қаржытех компанияларына қосылған API көмегімен клиенттерге арналған ұсыныстарына біріктіреді. Ашық API бұл интеграцияны тездетеді.

B2B төлемдер

Жетекші банктер инновациялық B2B-қызметтеріне сүйенеді. Жаңа төлем шешімдері операциялардың үздіксіздігін қамтамасыз ете отырып, цифрлық форматта шоттарды ұсынуға және төлеуге мүмкіндік береді

Жіксіз интеграция

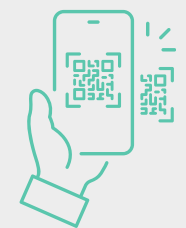
Төлемнің түрлі әдістері «no-code» технологиясы бойынша интеграцияланған «қораптық» шешімдер түрінде ШОБ үшін қол жетімді

Бөліп төлеу (BNPL)

Шағын және орта кәсіпорындар өздерінің офлайн және онлайн дүкендерінде, сондай-ақ маркетплейстерде сатуды ұлғайту үшін бөліп төлеу сервистерінің әлеуетін сезінуде

Бірыңғай QR

Қазақстан Ұлттық Банкі 2025 жылдың бірінші жартыжылдығында бірыңғай QR-кодты енгізуге дайындалуда. Жобаның мақсаты-төлемдерді тезірек және ыңғайлы ету

Қосымша қызметтер

Бухгалтерлік есеп, салық есептілігі, шот қою және онлайн-ККМ сияқты қосымша қызметтер бизнесті цифрландыруға ықпал етеді және көп арналы цифрлық төлемдерді интеграциялауды жеңілдетеді

Қатынас “шығын-пайда”

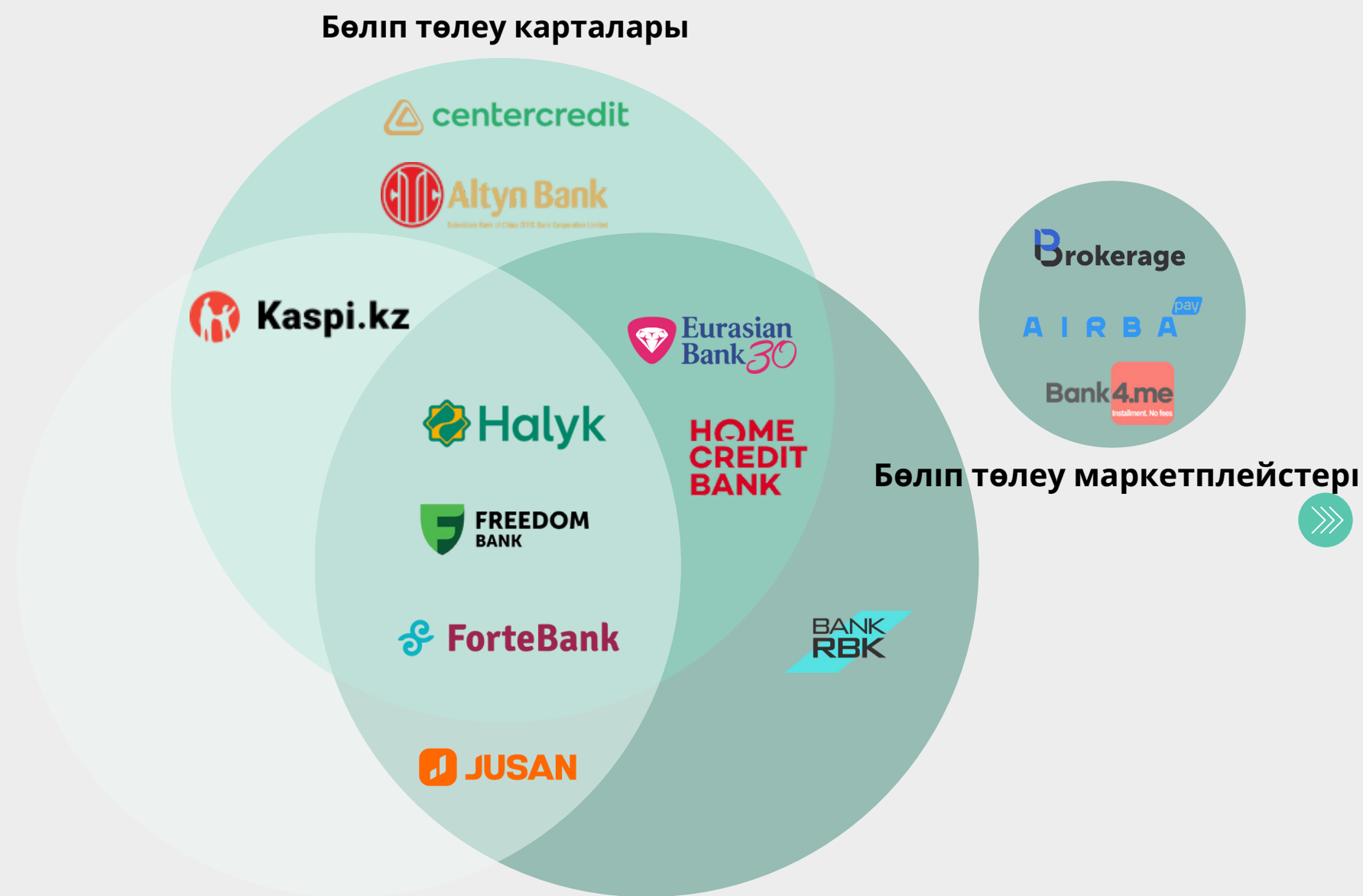
Эквайрингке сатушылардың шығындарын азайту карточкалар бойынша ұпайлар мен қолма-қол ақшаны азайтады, бұл сатушының өзі адалдық бағдарламаларын қаржыландыру қажеттілігін арттырады

Қаржытех трендтерін зерттеу

Бөліп төлеу қызметтерінің (BNPL) танымалдығының өсуі қазақстандық финтехтің басты трендтерінің бірі болып табылады. ЖІӨ-дегі тұтынушылық кредиттердің салыстырмалы төмен үлесінің арқасында BNPL өзінің қарқынды өсуін жалғастырады

Қазақстандағы BNPL провайдерлері

Банк маркетплейстерінде бөліп төлеу | **Бөгде сатушылар үшін бөліп төлеу қызметтері**

Дереккөздер: RICE Research талдауы, ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі, ADL есебі

7,6%
ЖІӨ-ге
тұтынушылық
кредиттер, 2022

10,8%
ЖІӨ-ге
тұтынушылық
кредиттер, 2027

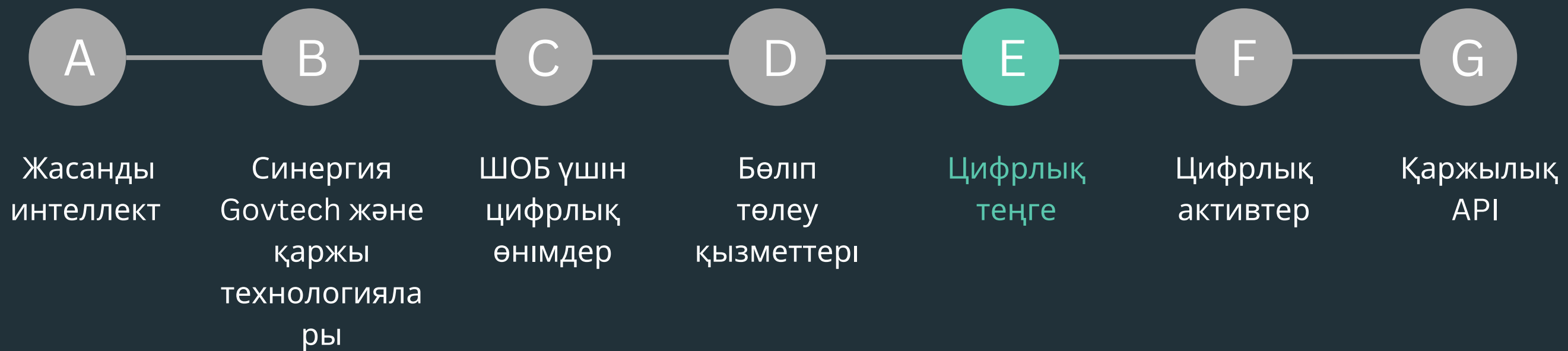
31,4%
2021-2023 жылдардағы банктік
тұтынушылық кредит беру
көлемі CAGR (теңге) *

- 8** банктер бөліп төлеу карталарын ұсынады - Kaspi.kz, Halyk Bank, Bank CenterCredit, ForteBank, Eurasian Bank, Freedom Bank, Home Credit Bank, Altyn Bank
- 5** банктер өздерінің маркетплейстері арқылы бөліп төлеуді ұсынады- Kaspi.kz, Halyk Bank, ForteBank, Jusan Bank, Freedom Bank**
- 7** банктер үшінші тарап сатушыларына бөліп төлеу қызметтерін ұсынады (соның ішінде бөліп төлеу маркетплейсі арқылы)- Halyk Bank, ForteBank, Jusan Bank, Eurasian Bank, Freedom Bank**, Home Credit Bank, Bank RBK

*Ресми емес деректер BNPL тұтынушылық кредит беру көлемінің 50% -дан астамын құрайтынын және өсудің негізгі факторы болып табылатынын көрсетеді, алайда ресми статистика оның нақты үлесін көрсетпейді.

**Бөліп төлеуді Freedom Holding Corp еншілес кәсіпорны Freedom Credit (МҚҰ) бере алады.

Қаржытех трендтерін

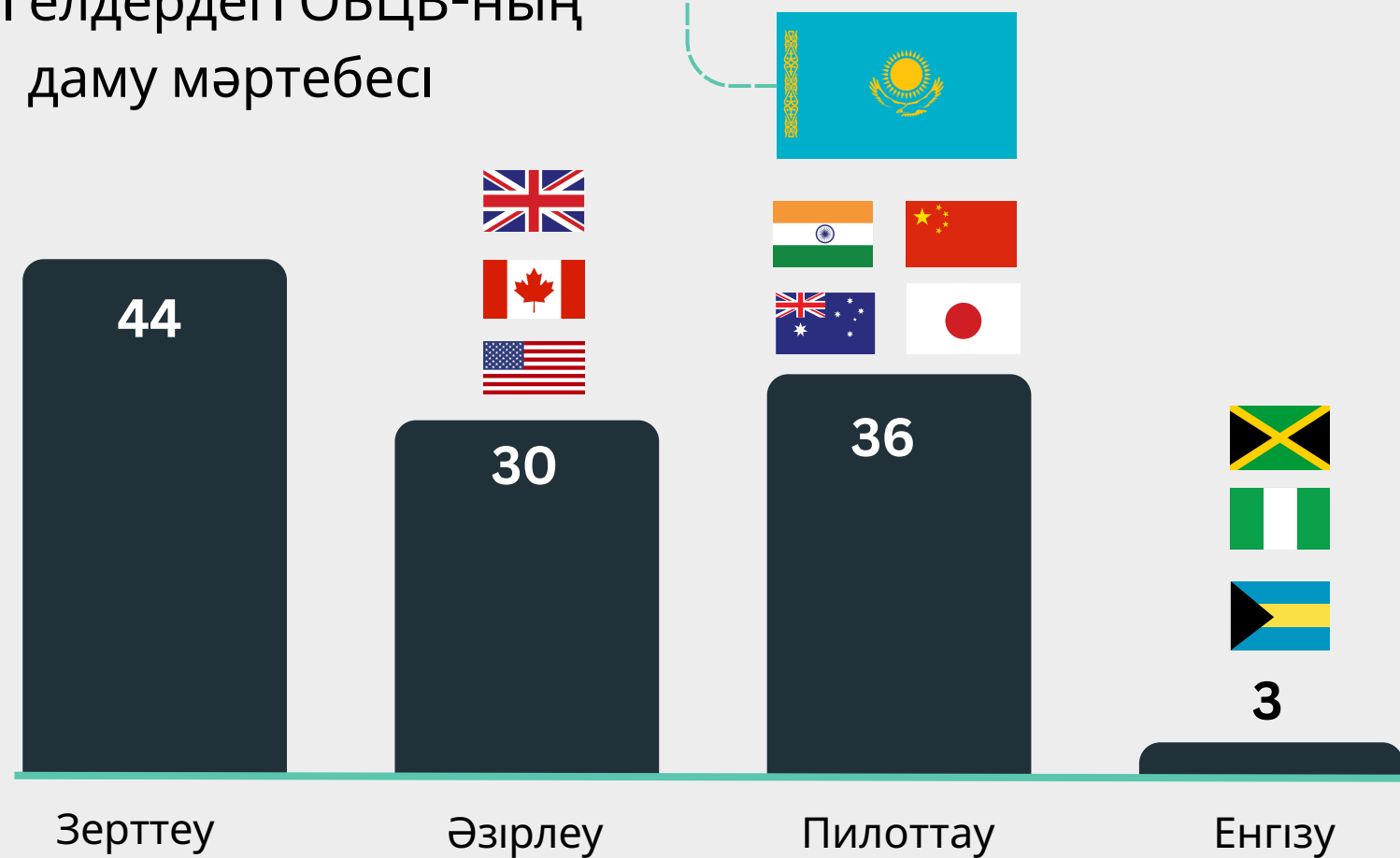
130-дан астам ел орталық банктердің цифрлық валюталарының (ОБЦВ) мүмкіндіктерін зерттеуде. Қазақстан негізінен мобильді және веб-интерфейстерді ұсынатын көптеген елдерге қарағанда, цифрлық теңгемен төлемдер үшін нақты құрал ретінде банк карточкасын ұсынады

Цифрлық теңге 2025 жылдың соңына қарай 3 кезеңде іске қосылады

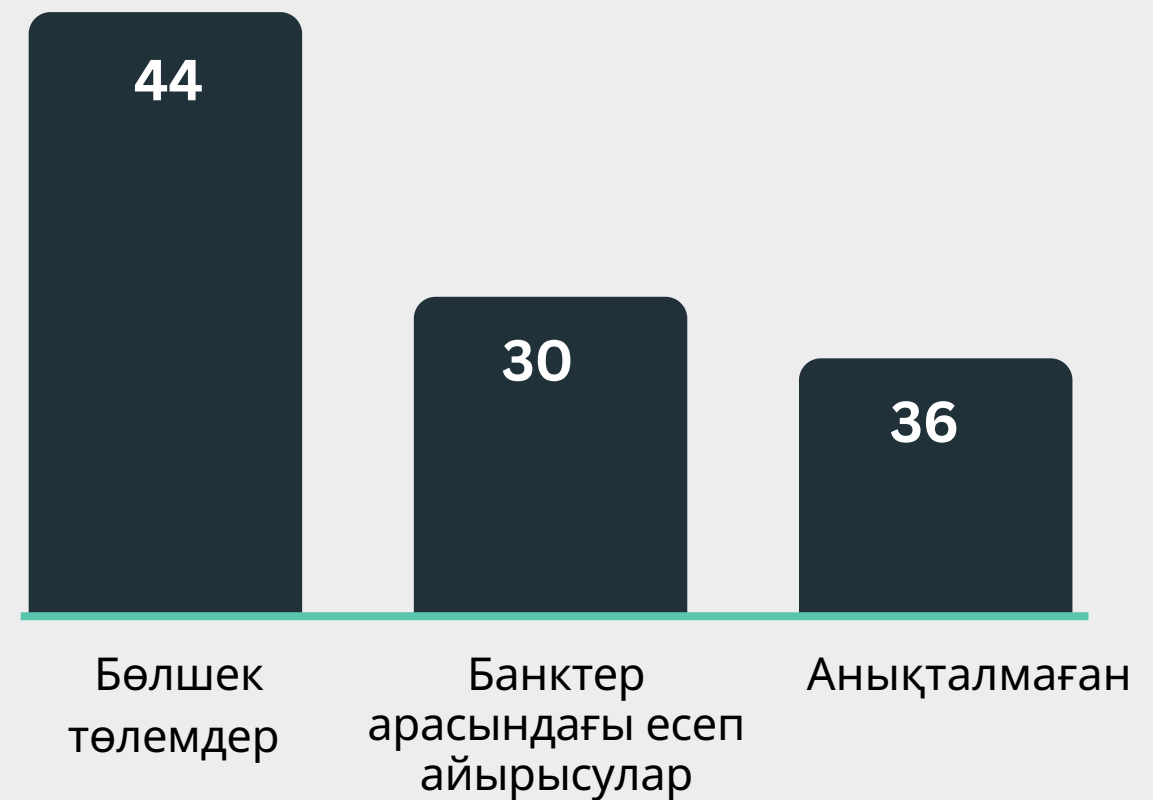

Қазіргі уақытта қазақстандық банктердің клиенттері сандық теңгемен байланыстырылған виртуалды және пластикалық карталарды ресімдей алады және оларды офлайн және онлайн сатып алулар үшін пайдалана алады *

Түрлі елдердегі ОБЦВ-ның даму мәртебесі

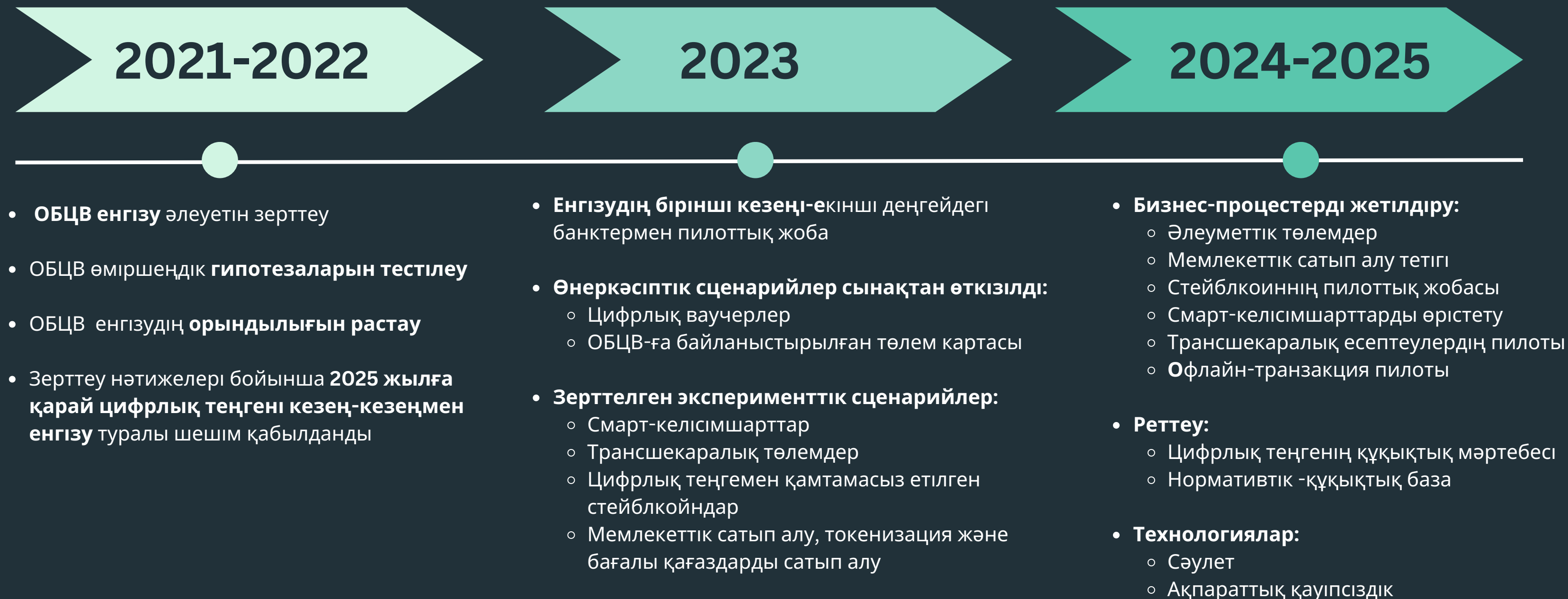
ОБЦВ қолдану нұсқалары

Дереккөз: Atlantic council, мамыр 2024

*карталар пилоттық режимде іске қосылды және әзірге клиенттердің кең ауқымына қол жетімді емес

Қазақстанның Ұлттық банкі небәрі үш жылдың ішінде цифрлық теңге тұжырымдамасын өнеркәсіптік пайдалануға енгізуге қол жеткізе отырып, ОБЦВ саласындағы инновациялар саласындағы көшбасшылардың біріне айналды

Дереккөз: Цифрлық Теңге, Бірінші кезеңді іске асыру нәтижелері, White Paper, 2023

Цифрлық теңге картасы Еуразиядағы ОДСБ карталары арасында пионер болады. Пилоттық бағдарлама аясында Қазақстанның төрт банкі цифрлық теңгеге байланыстырылған төлем карталарын шығара бастады

Еуразиялық банк, ЦентрКредит Банкі, Altyn Bank және Halyk Bank цифрлық теңгеге байланысты төлем картасын ұсынды

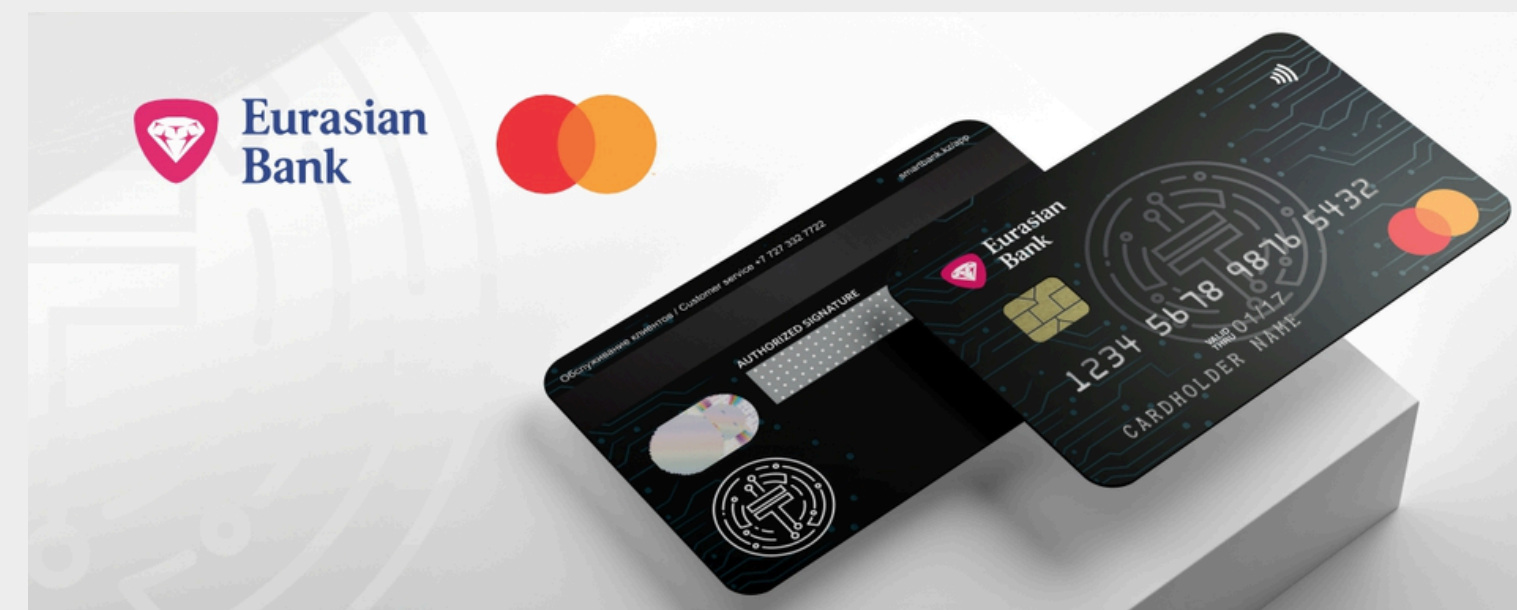
Цифрлық теңгемен төлем картасы кәдімгі карта сияқты барлық жерде қабылданады:

- ел аумағындағы және одан тыс жерлердегі дүкендерде ақы төлеу
- цифрлық теңгені басқа тұлғалардың цифрлық шоттарына аудару
- онлайн-сатып алу және қолма-қол ақшаны алу.

2024 жылы келесі қадамдар:

- мобильді қосымшалар арқылы клиенттерге цифрлық теңгемен өз шотын басқару үшін қолжетімді функциялар санын кеңейту
- цифрлық теңге платформасындағы операцияларды банктердің есеп жүйелерімен салыстыруды автоматтандыру
- картамен төлеу кезіндегі процестерді әзірлеу.

Иллюстрация: Еуразиялық банктен цифрлық теңге картасы

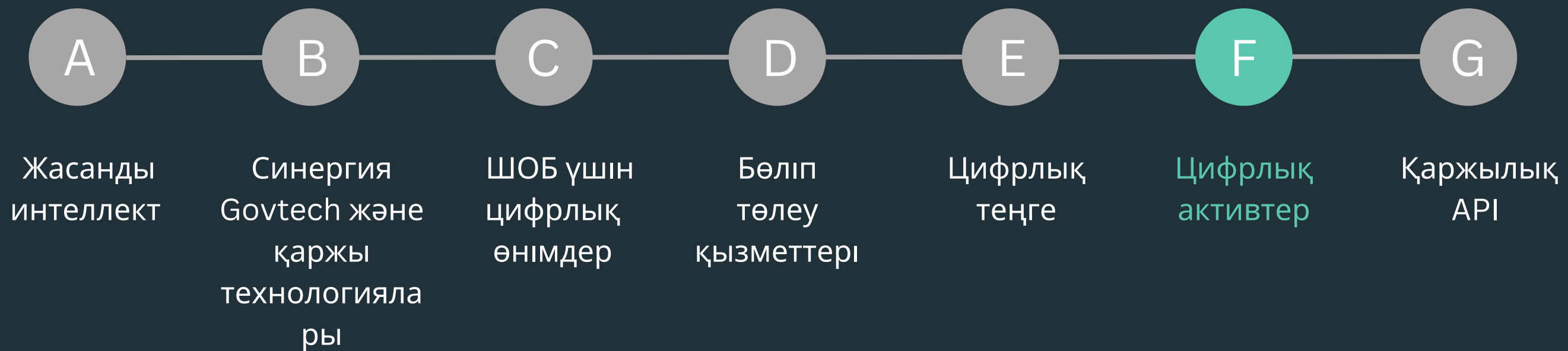

"Цифрлық теңге" жобасына қатысу блокчейн және криптовалюталар технологиясын қолдана отырып, тұтынушылар мен бизнес үшін инновациялық өнімдерді іске қосу, цифрлық активтер үшін реттеуші базаны дамыту бойынша мүмкіндіктер ашады және тұтастай алғанда бұл елдегі жаңа цифрлық экономиканы дамытудағы үлкен қадам "

Ляззат Сатиева

Еуразиялық Банктің
Басқарма Төрағасы

Қаржытех трендтерін

2022 жылғы маусымнан 2024 жылғы 1 қаңтарға дейін АХҚО криптобиржаларының қазақстандық екінші деңгейлі банктермен өзара іс-қимылы бойынша пилоттық жоба өтті. Жобаға 6 криптобиржа мен 8 банк қатысты, оның мақсаты АХҚО ішіндегі цифрлық активтермен операциялар үшін нормативтік-құқықтық базаны қалыптастыру болды.

2022 жылғы маусымда АХҚО криптобиржаларының қазақстандық ЕДБ-мен өзара іс-қимылы бойынша **пилоттық жоба** басталды. Жобаның нәтижелері АХҚО-да **цифрлық активтер қызметтерін ұсыну үшін кешенді нормативтік-құқықтық базаны** әзірлеуге көмектесті.

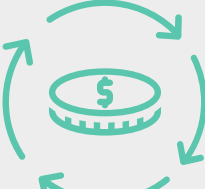
Енді лицензияланған цифрлық активтер қызметтерінің провайдерлері АХҚО-да **маржалық сауда, P2P сауда, туынды құралдар саудасы, стейкинг, NFT сияқты цифрлық активтер** саласындағы түрлі өнімдер мен қызметтерді сынай алады.

АХҚО қаржы қызметтерін реттеу комитеті (Astana Financial Services Authority, FSA) сондай-ақ 2024 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген **стейблкоиндер шығару үшін реттеуші базаны** ұсынды

Пилот нәтижелері:

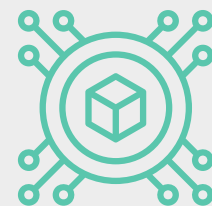
 63 мың+
транзакциялар

 \$239 млн
айналым

 53 мың
клиенттер

Дереккөздер: АХҚО қаржы қызметтерін реттеу комитеті, Қазақстан Республикасының цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігі

Цифрлық активтердің тұжырымдамаларын теориялық және эксперименттік саладан ұлттық деңгейде практикалық қолдануға көшіруде елеулі прогресс байқалады

Токенизация мысалдары

Mastercard Intebix криптобиржасымен, **Technodom** экожүйесімен және **Airbus** компаниясымен бірлесіп Қазақстандағы нақты активтерді токенизациялаудың алғашқы жобасын ұсынды. Жоба пайдаланушыларға криптовалютаны желі ішінде жұмсауға болатын Technodom Plus бонустарына түрлендіруге мүмкіндік береді.

AFSA АХҚО токенизацияланған бағалы қағаздарын шығару мен сауданы басқару үшін реттеудің кешенді режимін енгізу үшін токенизацияланған бағалы қағаздарды (**Security Token Offering Framework немесе STO**) орналастыру бойынша АХҚО реттеуші базасын әзірледі.

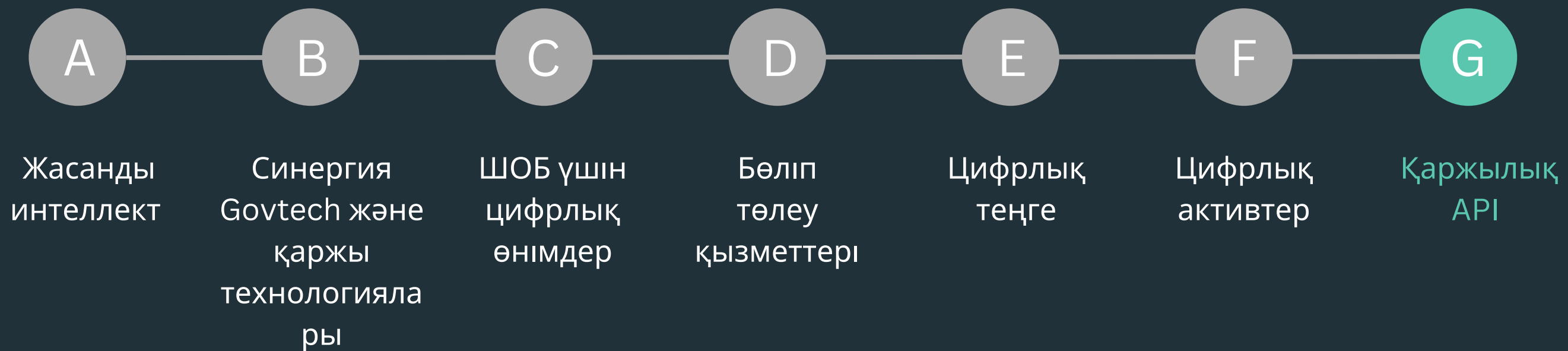

Қазақстандық қор биржасы (KASE) бөлінген тізімдер технологиясын пайдалана отырып, токенделген бағалы қағаздар шығару жөніндегі «**KASE Digital**» атты пилоттық жобаны іске қосты.

Бұдан басқа, **шикізат тауарларының саудасын** токенизациялауды қолдау бойынша бастамалар әзірленуде.

Қаржытех трендтерін

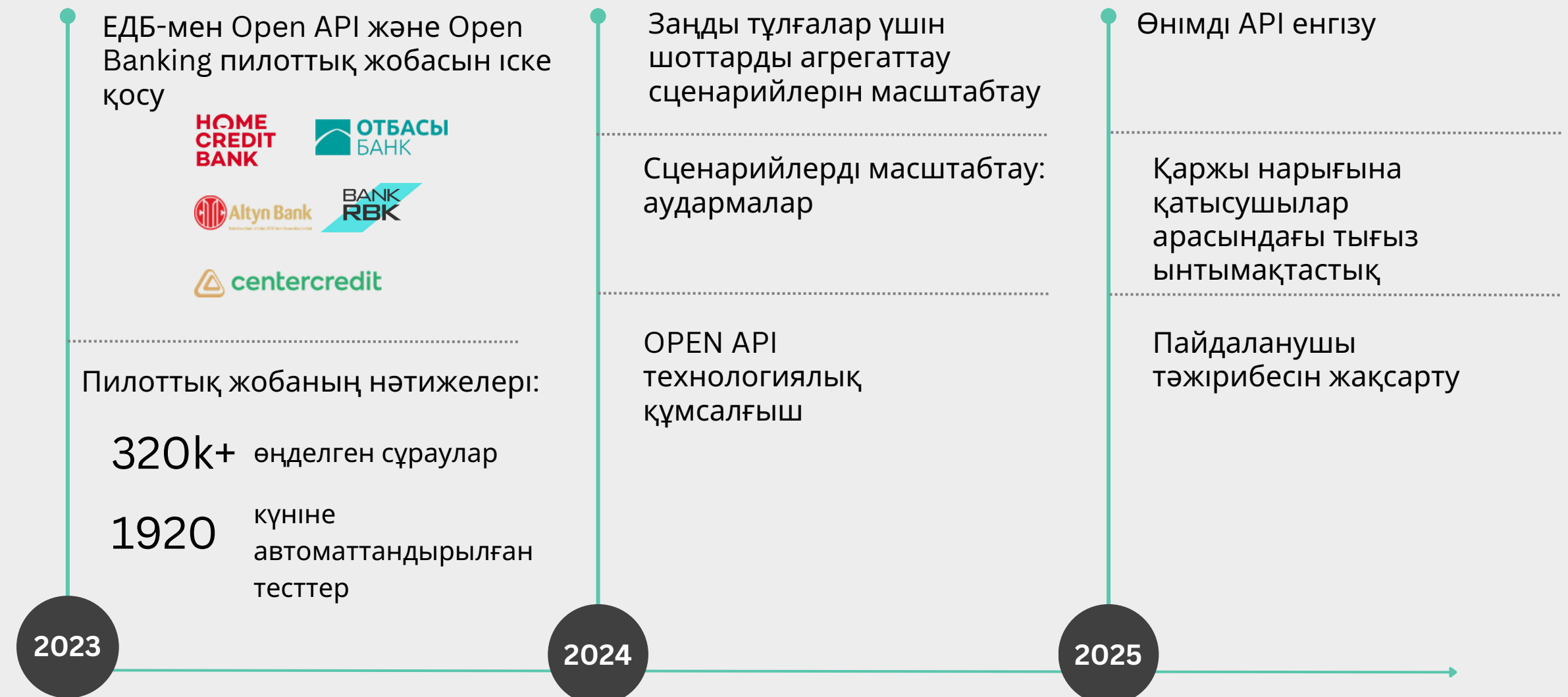
Бәсекелестікті қолдау ел үшін басты басымдықтардың бірі болып қала береді. Осыған байланысты реттеушілер қаржы нарығын қосымша ырықтандыру үшін ашық банкинг (Open Banking) инфрақұрылымын әзірлейді

2022 жылғы желтоқсанда Қазақстан Ұлттық Банкі мен Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігінің қатысуымен Қазақстанда 2023-2025 жылдарға арналған Open Banking және Open API дамыту тұжырымдамасын әзірлеп, бекітті.

Open Banking банктерге өз клиенттерінің деректеріне тек қана үшінші тараптарға қол жеткізуге мүмкіндік береді клиенттердің өздері келіседі және осылайша қызмет көрсетудің ыңғайлылығы мен жылдамдығын арттырады. Ашық банкингті жүзеге асыру халықаралық деңгейде танылған ақпарат алмасу хаттамасы болып табылатын open API технологиясын қолдануға негізделген.

Цифрлық теңгедегі шоттар open API стандарттарына сәйкес келеді. Бұл үшінші тарап провайдерлеріне бәсекеге қабілетті шешімдер ұсынуға мүмкіндік береді, осылайша цифрлық теңгенің экожүйесін кеңейтеді.

Ашық банкинг жобасын іске асыру мерзімдері

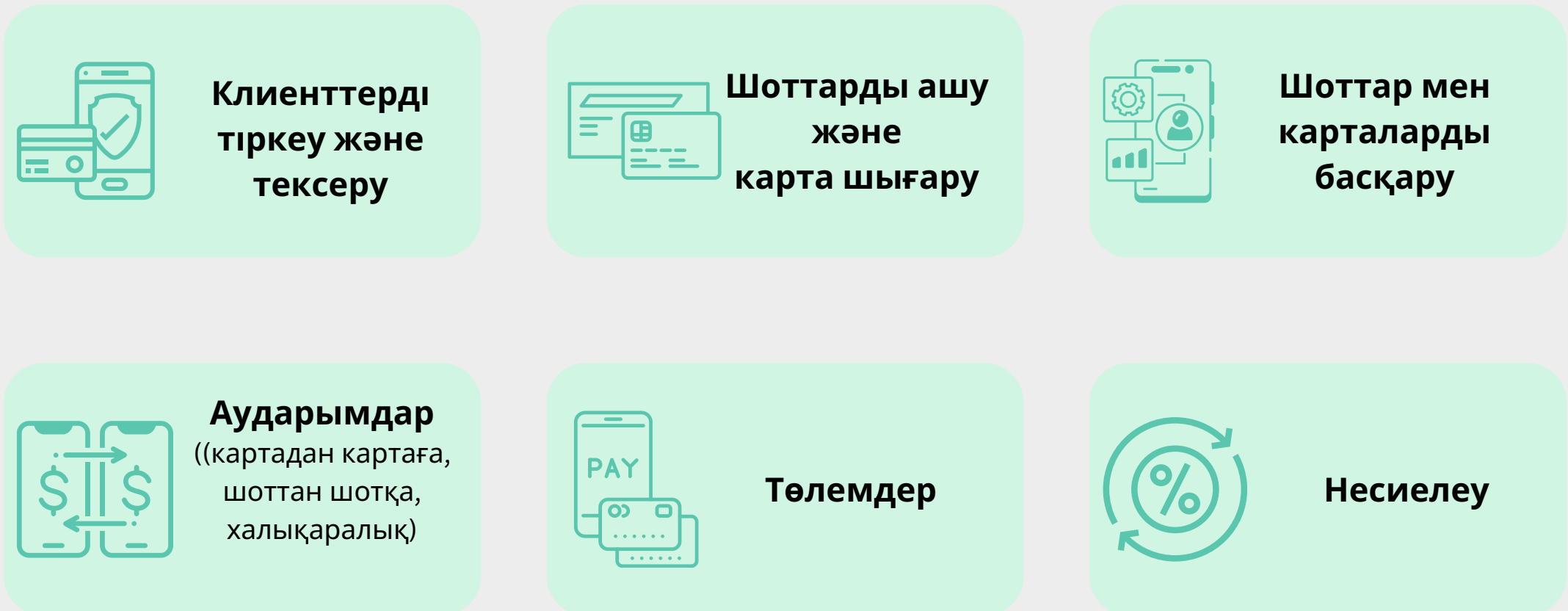
Реттеушілер тарапынан ашық API бойынша бастама жеке акторлардың осындай күш-жігерін келісу және біріздендіру үшін әлеуетке ие, өйткені ірі қаржы мекемелері ашық API бойынша өз бастамаларын бастады және «банкинг қызмет ретінде» (Banking as a Service, BaaS) тұжырымдамасын алға тартты.

Банктер үшінші тарап вендорлары мен стартаптары үшін өздерінің API интерфейстерін жасайды.

Қазақстандық нарықта клиенттерге банктерден технологиялар мен лицензияларды жалға алуға мүмкіндік беретін "банкинг қызмет ретінде" (BaaS) моделі пайда болды.

Сондай-ақ, банктер өздерінің еншілес компанияларын өздерінің экожүйелері арқылы күшейтеді, олар үшін BaaS шешімдерін әзірлейді. Бұл сценарийде экожүйелердің әртүрлі элементтері уақыт өте келе необанктерге айналуы мүмкін.

Иллюстрация: BaaS моделі бойынша қазақстандық нарықта финтех-стартаптар пайдаланатын қаржылық қызметтердің мысалдары

Әріптестер нақты өздерінің жеке банкін құра отырып, өздерінің ерекше талаптарына сәйкес қаржылық қызметтер желісін таңдай алады

RISE
research

NATIONAL PAYMENT
CORPORATION OF
KAZAKHSTAN

TARLAN
PAYMENTS

Байланыс

Айнур Жантурина
+ 7 702 217 73 51
ainur@fintech-consult.com